Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 171 (421) ◆ Середа, 9 вересня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

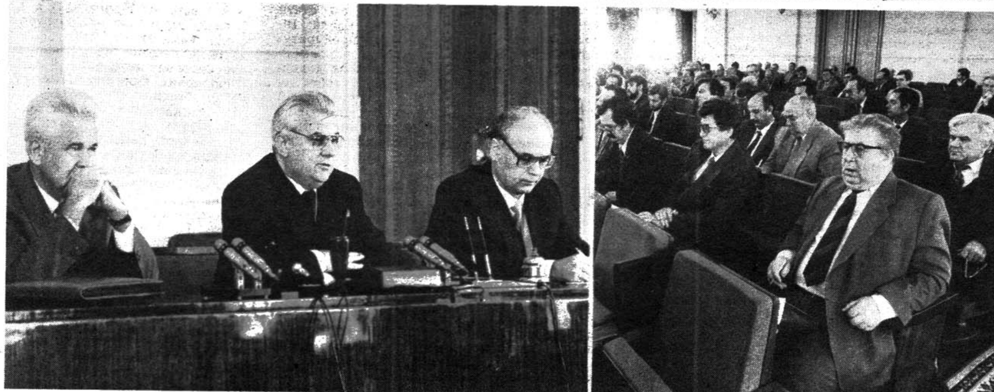
Як відомо, 15 вересня почнеться шоста сесія Верховної Ради України. На засіданні Президії Верховної Ради, що відбулося 7 вересня, розглянуто попередні проекти окремих законодавчих актів, обговорення яких передбачається в порядку денному сесії.

Серед обговорених питань соціально-економічного становища особлива увага була приділена стану справ, що склався у м'ясній і молочній промисловості та на споживчому ринку. Президія запропонувала Кабінету міністрів розглянути питання про зниження рівня торговельних надбавок на деякі види ковбасних виробів та молока і молокопродуктів і здійснити заходи по здешевленню продуктів харчування для населення.

Розглянуто також інші питання державного життя України.

Вів засідання перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець.

НА ВИКОНАННЯ Державної програми приватизації майна державних підприємств Кабінет міністрів доручив Міносвіти починаючи з вересня 1992 року передбачити в програмах економічних спеціальностей вивчення у вищих навчальних закладах питань приватизації, аудиту, маркетингу та забезпечити, починаючи з 1993 року, підготовку спеціалістів з приватизації, аудиту, маркетингу.

ВІДБЛИСК У КІНЦІ ТУНЕЛЮ

Як жити далі — ось, якщо коротко, лейтмотив наради, проведеної вчора Президентом України Леонідом Кравчуком з головами адміністрацій. Рад народних депутатів, представниками центральних виконавчих структур і законодавчої влади. Л. Кравчук, відкриваючи нараду, окреслив коло проблем, які хвилюють нині усіх — хід економічної реформи, стан забезпечення продовольством, взаємодія представників виконавчої, законодавчої влад, органів самоврядування, кроки для запобігання злочинності, соціальний захист населення.

Про хід приватизації та роздержавлення в Україні виступив віце-прем'єр Валентин Симоненко.

Він детально розповів про все, що зроблено, аби приватизація все ж таки почалася і успішно завершилась. А вона — ні кроку. В чому справа? Валентин Симоненко переконаний: без приватизації землі жодна приватизація неможлива; якщо не станеться змін у законодавстві про оренду, то до початку приватизації вже нічого буде приватизувати. Інша пропозиція Кабінету міністрів і, врешті, Президента, вже давно відома — вивести з підпорядкування Верховної Ради Фонд державного майна і передати його виконавчій владі; формування Верховною Радою антимонопольного комітету для виконання ним тільки контрольних функцій.

Завершальним акордом у доповіді стала пропозиція про створення державного іпотечного (заставного) банку. Цей крок, переконував В. Симоненко, приверне до місцевих бюджетів чималі кошти і підштовхне приватизацію.

— Відблиск світла у кінці тунелю приватизації, — завершив віце-прем'єр, — я вже побачив.

Але судячи з наведених в обговоренні доповіді фактів неузгодженості законодавства, дій виконавчої влади і органів самоврядування, відблиск цей дуже тьмяний.

І. Салій: «Ще два-три страйки і ми будемо слаборозвиненою державою. У нас все можливо: неможлива лише приватизація без сильної виконавчої влади».

С. Давимука: «Будьмо чесні — у нас нема чіткої програми економічної реформи».

Глибоких і, можливо, вікопомних висловів в обговоренні доповіді було багато. Розумні речі люди говорять. Та нагадують вони паперового тигра.

Після перерви на нараді виступили перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець і прем'єр-міністр України Вітольд Фокін. На завершення наради заключне слово виголосив Президент України Леонід Кравчук.

**Світлана ПИСАРЕНКО.
спеціальний кореспондент «Голосу України».**
Київ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ПЕРЕДПЛАТА-93

«Голос України» — газета Верховної Ради України, виходить п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет, 16 сторінок і при цьому коштує:

на рік — 480 крб.

на півроку — 240 крб.

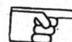
на квартал — 120 крб.

на місяць — 40 крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60995) та російською (індекс 60997) мовами, має додаток мовами національних меншин.

«Голос України» проводить для своїх передплатників-93 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: автомобіль, телевізори, холодильники, пилососи, інша дефіцитна побутова техніка. І все це завдяки нашим спонсорам:

1. **Луцькому автомобільному заводу (автомобіль ЛуАЗ-9691М «Волинянка»).**
2. **Львівському концерну «Електрон» (телевізори «Електрон»);**
3. **Мелітопольському ВО «Старт» (пральні машини «Таврія»);**
4. **Харківському ВО «Комунар» (телевізори «Берізка»);**
5. **Чернігівській фабриці музичних інструментів (піаніно);**
6. **Луцькому підшипниковому заводові (універсальні деревообробні верстати);**
7. **Київській компанії «Росток» (кавомолки, міксери, кухонні комбайни);**

8. ______________________

____

Шановні добродії!

Під час передплатної кампанії у вересні — листопаді тут може міститися і назва вашої фірми чи підприємства. Пропозиції по телефонах 446-72-63, 441-89-95. **Знайомство зі спонсорами на 4-й сторінці.**

Друзі, ви станете учасниками розіграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Затим надсилаєте до редакції листівку, де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;

ДОМАШНЮ АДРЕСУ;

НОМЕР КВИТАНЦІЇ;

НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розіграш лотереї у січні 1993 року. Щасти вам!

Читайте в номері

13

МАР'ЯН КУЗАН З КОЗАЦЬКОЮ ЛЮЛЬКОЮ,

або Кілька штрихів про українського композитора, якому аплодують у Парижі, але якого майже не знають в Україні

Нота МЗС України

Міністерство закордонних справ України надіслало ноту Міністерству закордонних справ Російської Федерації у зв'язку з ситуацією, що склалася навколо Чорноморського Вищого військово-морського училища у Севастополі.

Як відомо, 31 серпня 1992 року комісія Міністерства оборони України, що прибула до цього училища для проведення атестації і підготовки пропозицій щодо перетворення училища в військово-морський інститут ВМС України, зіткнулася з протидією з боку командуючого Чорноморським флотом адмірала Касатонова. При цьому проти членів комісії та призначеного міністром оборони України тимчасово виконуючого обов'язки начальника училища були застосовані загроза силою та інші незаконні методи з метою зашкодити виконанню їх завдання.

В ноті зазначається, що українська сторона не може розцінити те, що відбулось у Чорноморському ВВМУ, інакше, як цілеспрямовану акцію командуючого Чорноморським флотом і певних сил в керівництві Міністерства оборони Російської Федерації, зацікавлених в тому, щоб зірвати Ялтинську угоду. Підкреслюється, що Чорноморське військово-морське училище не є предметом переговорів для державних делегацій з питань Чорноморського флоту, оскільки воно не входило і не входить до організаційно-штатної структури Чорноморського флоту.

Зазначається також, що для вирішення проблем підготовки військових кадрів для збройних сил СНД укладені відповідні угоди, а якщо потрібні додаткові рішення стосовно підготовки офіцерів для ВМФ Росії, то ці проблеми можна вирішити на міждержавному рівні.

З урахуванням зазначеного в ноті пропонується вжити необхідних заходів для забезпечення виконання Ялтинської угоди усіма органами державного управління Російської Федерації, провести в стислі строки переговори з метою розробки механізму спільного командування Чорноморським флотом, вирішити питання про призначення нового командуючого Чорноморським флотом.

Моряк Касатонов не може гребти від себе

Днями «Голос України» отримав копію телеграми за підписом командуючого Чорноморським флотом адмірала І. Касатонова на адресу першого заступника Голови Верховної Ради України Василя Дурдинця, міністра оборони України Костянтина Морозова, його першого заступника І. Біжана, а також відповідних керівників Російської Федерації. У ній йдеться про те, що 31 серпня у Чорноморському вищому військово-морському училищі імені Нахімова відбувся мітинг-протест офіцерів, мічманів, курсантів училища та представників офіцерських зборів флоту проти «незаконного і ніким не санкціонованого» переведення цього навчального закладу під юрисдикцію Міністерства оборони України. Як видно з резолюції мітингу, яка додається, його учасники вважають грубою сваволею спробу усунення з посади начальника училища контр-адмірала В. Денисенкова.

Редакція попросила прокоментувати ці послання старшого офіцера Управління ВМС Міністерства оборони України капітана другого рангу **Сергія Шатного**, який щойно повернувся з Чорноморського флоту.

— Цей мітинг у ЧВВМУ імені Нахімова було організовано силовим методом з допомогою оперативної служби флоту. Простіше кажучи, людям наказали з'явитися на мітинг й організовано доставили їх туди автотранспортом. Причому українську сторону про цей захід не поінформували. Участі у мітингу не брали не тільки представники ВМС України, а й самі курсанти училища. Так що виступати від їх імені не годиться. До речі, завищеною виявилась і цифра кількості офіцерів та адміралів флоту, які начебто брали участь у мітингу.

А насправді ж наказ про переведення училища під юрисдикцію України викладацький склад обох вузів сприйняв з розумінням. Переважна більшість з них, склавши присягу чи підписавши контракт, готова служити тут і надалі. За винятком тих, кому запропоновано місце у Москві чи взагалі в Росії. Звичайно, багатьох хвилює реформа навчального процесу в училищі, боязнь залишитись без роботи. Але це вже інше питання, не воно стало причиною конфлікту.

До конфлікту в училищі втрутились люди з апарату російського президента, навіть ті, хто просто відпочивав у Криму. З інспекційною перевіркою з'явилася в училищі московська військова комісія, але які повноваження вона має на території іншої держави?

Втім, ми готові були обговорити з цією комісією питання, яке справді наболіло. Мова — про підготовку офіцерів для російського флоту. Україна навчатиме безплатно курсантів згаданого училища, які провчились рік і більше. Але згідно із укладеною угодою, за навчання своїх посланців, які вступили до училища цього року, Росія вже зобов'язана Україні платити. Невже хтось сподівається, що цього можна уникнути намаганням залишити училище нічиїми? На жаль, комісія виявилась некомпетентною у цьому питанні.

Навчальний процес в училищі триває, і це найважливіше. Тимчасово виконуючим обов'язки начальника ЧВВМУ імені Нахімова призначено капітана першого рангу Савченка, заступника колишнього начальника цього ж вузу.

А щодо правового статусу цього вузу, то вважаю, що просто утрируються правові акти на користь однієї із сторін конфлікту. Причому посилаються часто на акти, які після виникнення незалежної держави Україна трактувати слід інакше. Училище не входило і не може входити до складу Чорноморського флоту, це частина центрального підпорядкування, так само не ввійшло воно і до стратегічних сил ОЗС СНД. Автори хочуть довести те, чого не було і не може бути.

Підготував
Анатолій БЕНЬ.

Пишемо нову Конституцію України

КОМПЕТЕНЦІЮ ПРОКУРАТУРИ ОБМЕЖУВАТИ НЕ ГОДИТЬСЯ

Правовій державі властиві високий авторитет органів правопорядку, продумана законодавча регламентація їхньої діяльності. Проект викликає з цього боку певні заперечення, зокрема щодо правового становища прокуратури.

Серед юристів поширені дві основні точки зору на місце прокуратури в системі поділу влад. Одні вважають, що її діяльність потрібно обмежити порушенням кримінального переслідування та підтриманням державного обвинувачення і в такій якості вона має стати частиною судової влади. Інші розглядають прокуратуру як підзвітний парламентові орган нагляду за додержанням законів, тобто як інструмент законодавчої влади. Таким є становище прокуратури за чинною Конституцією і Законом про прокуратуру. У проекті Конституції зроблено спробу компромісу між цими позиціями, хоча компроміси з концептуальних питань бувають рідко вдалі.

Виходячи з проекту, прокуратура поряд з правосуддям є однією з двох частин судової влади. Це було б логічно, коли б за основу поклали першу з названих концепцій. Саме тут чітко простежувалася б допоміжна роль прокуратури щодо суду. Але ж у проекті за прокуратурою, хоча і в скороченому вигляді, збережено функцію нагляду за додержанням законів, зокрема органами виконавчої влади, місцевого та регіонального самоврядування.

Здійснюючи правосуддя, суди розглядають кримінальні, цивільні та інші справи. Здійснюючи нагляд, прокурори перевіряють виконання законів, вживають заходів щодо усунення й попередження правопорушень, використовуючи притаманні наглядові засоби (протест, припис тощо). Зміст правосуддя і прокурорського нагляду, правові форми їх здійснення настільки різні, що об'єднання їх у системі судової влади видається штучним. Це тим очевидніше, що в проекті збережено чинність принципу єдності та централізації прокуратури, призначення Генерального прокурора законодавчою владою. А коли б тут ще було записано, що Генеральний прокурор відповідальний перед Національними Зборами і тільки їм підзвітний, то що залишилося б від приналежності прокуратури до судової влади?

Наглядова компетенція прокуратури обмежена у проекті лише захистом майнових та інших інтересів держави, тобто прокуратуру повністю усувають від захисту прав громадян. Очевидно, цей обов'язок передбачають покласти на Уповноваженого Національних Зборів з питань прав людини (Народного правозахисника). Може скластися надзвичайна ситуація: орган, який охороняє законність у сфері прав людини, інтегровано до структури законодавчої влади, а інший законоохоронний орган у сфері захисту державних інтересів віднесено до влади судової. Таке важко пояснити як прагненням забезпечити «чистоту» поділу влад, так і суто практичними міркуваннями. Тим більше, що парламентські уповноважені з питань прав людини (так звані омбудсмени), які діють у багатьох країнах, використовують методи, схожі до тих, до яких вдаються наші прокурори, здійснюючи загальний нагляд.

З проекту незрозуміла будова цієї нової державної структури. Якщо народний правозахисник функціонуватиме лише на парламентському рівні, то вплив його на становище в цій сфері буде незначний. А створення відповідних апаратів на місцях аж до районів вимагатиме часу, коштів, а насамперед — кадрів висококваліфікованих і досвідчених юристів, яких у нас обмаль.

Вважаю, що усувати прокуратуру від правозахисної діяльності передчасно. Сьогодні прокурори зобов'язані розглядати заяви та скарги лише у справах, не підвідомчих суду і не віднесених до компетенції інших органів (ст. 12 Закону про прокуратуру). Проте в деяких випадках втручання прокуратури для відновлення законності виправдане. Наведемо деякі з них. По-перше, це перевірка в разі потреби силами всієї прокурорської системи сигналів про масові порушення прав громадян у ситуаціях так званого «неперсоніфікованого громадського інтересу» (наприклад, перевірка виконання законів, стосовних утримання престарілих у будинках-інтернатах системи соціального забезпечення, або перевірка додержання законів, що захищають права дітей-сиріт). По-друге, охорона прав окремих громадян, які найбільше потребують державної турботи, якщо їм важко захищати самим власні права (інваліди, «чорнобильці», тощо). По-третє, перевірки за скаргами на злочинні діяння. По-четверте, винесення приписів для негайного усунення порушень, щоб запобігти істотній шкоді. По-п'яте, нагляд за додержанням законодавства про порядок розгляду звернень громадян у державних та інших установах.

Наглядові повноваження прокуратури щодо законності актів передбачають обмежити лише актами органів виконавчої влади, місцевого і регіонального самоврядування, ще й знову ж таки стосовно інтересів держави. Прокурор не зможе опротестувати незаконні акти чи дії не самих цих органів, а їхніх службових осіб, так само як і органів та службових осіб підприємств, господарських і громадських організацій. Можливо, автори проекту вважають, що відповідних заходів вживатимуть місцеві органи виконавчої влади? Справді, це насамперед їхній обов'язок. Але цілком покладатися на них у цьому питанні було б нереально. По-перше, з огляду на те, що всю їхню увагу, принаймні в найближчі роки, буде зосереджено на розв'язанні суто господарчих питань. По-друге, тому, що значна їхня частина, як свідчить досвід прокурорського нагляду, схильна керувать, розв'язуючи питання, «революційною доцільністю», а не законом.

Важко зрозуміти доцільність поширення компетенції Конституційного Суду на акти органів обласного та нижчих рівнів аж до сільрад (ст. 243). Опротестувати незаконне розпорядження голови якоїсь управи може й районний прокурор, а якщо його протест буде відхилено — можна звернутися до районного суду. А от Конституційний Суд має насамперед пильнувати законність актів законодавчої та вищих органів виконавчої влади, а також дії службових осіб. Судячи з досвіду Конституційного Суду Росії, роботи в нього на цьому терені буде більше ніж досить.

У ст. 220 проекту згадується лише про таку форму участі прокурора в розгляді справ судами, як підтримання державного обвинувачення. Прийняття її в такій редакції означатиме, що прокурори втратять можливість брати участь в розгляді цивільних справ, господарських спорів, ставити питання про перегляд незаконних та необгрунтованих судових актів. Невже стан законності у здійсненні правосуддя в нас настільки задовільний, що можна відмовитися від аргументованої критики цих актів з боку незалежного законоохоронного органу, яким є прокуратура? Звичайно, ні. І про це свідчить те, що в останні роки більшість протестів прокурорів на вироки та рішення судів задовольняли. Головну причину низької ефективності прокурорського нагляду — відсутність реальної незалежності прокурорів — усунено зовсім недавно. Слід дозволити прокуратурі проявляти себе в нових соціально-політичних умовах і лише через якийсь час розглядати потребу в докорінній зміні її статусу. **Потрібно, зрештою, прямо поставити питання: чи позитивно вплине різке обмеження компетенції прокуратури на стан правопорядку в Україні?** Певен, що за умов розгулу «містечкової» законності й різкого спалаху злочинності такий підхід не можна виправдати жодними міркуваннями. Не можна не зважати й на те, що суспільство мусить «перетравити» величезну кількість нових законодавчих актів — продукт роботи нашого парламенту (а скільки ще на підході!). Роль прокуратури у виробленні однакових підходів до їх застосування з огляду на накопичений нею досвід законоохоронної діяльності є беззаперечною.

Отже за сучасних умов прокуратура має бути інтегрована до структур законодавчої влади, яка, зрештою, сама об'єктивно зацікавлена в існуванні авторитетного державного органу, який здійснював би від її імені нагляд за додержанням Конституції України й чинного законодавства. Обмежувати компетенцію прокуратури порівняно з повноваженнями, які вона має нині, не потрібно і шкідливо.

Валентин ДОЛЕЖАН,
завідуючий кафедрою Інституту Генеральної прокуратури України, доктор юридичних наук.

Напередодні шостої сесії Верховної Ради України

ТАК БАГАТО СЛІД ЗРОБИТИ

Лічені дні залишилися до початку шостої сесії Верховної Ради України. 15 вересня у сесійному залі спалахнуть табло системи «Рада» і пролунають так знайомі народним депутатам слова «Давайте зареєструємось»...

Що ж нам обіцяє шоста сесія? Як підготувалися до неї і яке коло проблем має стати у центрі парламентських дискусій, — про це кореспонденти «Голосу України» та Укрінформу вирішили спитати у першого заступника Голови Верховної Ради України В. В. ДУРДИНЦЯ.

— Шановний Василю Васильовичу! Очевидно, Вас, а у Вашій особі і всю Верховну Раду можна привітати з тим, що півшляху, відведеного вам виборцями, пройдено. У часі досягнуто перевалу. А як у доробку? І тепер що: шоста і наступні сесії нинішнього скликання — це рух згори вниз чи далі вгору?

— Якщо вже ви у розмові про парламент України вдалися до такої термінології, то вважаю за необхідне суттєво уточнити деякі деталі. Півшляху у нинішньому скликанні я вважав би етап, пройдений до 24 серпня 1991 року, коли Верховна Рада політично визріла до проголошення Акта незалежності України. З того дня йде відлік часу у якісно новому етапі діяльності Верховної Ради — розбудови державності, побудови демократичної, правової держави Україна. Відтоді ми, при всіх складностях і неоднозначності оцінок, пішли вгору, долаючи один перевал за другим. І що ми пішли єдино правильним шляхом — підтримав всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року, коли народ підтвердив ухвалу Верховної Ради. Тому і шоста, і наступні сесії скликання, на мою думку, будуть нелегкими, але будуть сходженням вгору, де кожний наступний крок вимагатиме більших зусиль і ще тіснішого згуртування народних депутатів навколо провідної і для всіх єдиної мети — розбудови нової України і утвердження її незалежності, створення гідних людини умов життя і праці.

— Що ж, уточнення суттєві і доречні. З них можна дійти висновку, що робота парламенту йтиме по висхідній?

— Безумовно. Про роботу шостої сесії не можна говорити ізольовано від попередньої діяльності Верховної Ради щодо створення законодавчого фундаменту для розбудови України як незалежної демократичної правової держави, вироблення її внутрішньої і зовнішньої політики. За порівняно короткий час Верховна Рада схвалила основи національної економічної політики, прийняла пакет актів щодо правового забезпечення економічної реформи, соціального захисту населення, зміцнення і вдосконалення державної влади та управління.

У стадії завершення законодавча основа для впровадження власних кредитно-фінансової та грошової систем, розбудови Збройних Сил, розвитку культури, охорони навколишнього середовища, врегулювання національних та міжнародних відносин та інше. Шостій сесії належить продовжити вже розпочату роботу. Для нас же важливо на етапі підготовки до цієї сесії врахувати і організаційний досвід.

Взяти такий факт: Кабінет міністрів України і постійні комісії Верховної Ради вже запропонували включити до порядку денного шостої сесії 139 питань — законопроектів, правових документів, положень. Наскільки це багато чи мало — судіть самі: на 66 засіданнях четвертої сесії розглянуто 40 із 66 основних питань схваленого порядку денного. А на ста засіданнях п'ятої — 58 із 93.

Якщо врахувати, що відповідно до регламенту Верховна Рада щомісяця пленарно працюватиме 8 днів (третій тиждень, як відомо, відводиться для роботи народних депутатів у виборчих округах, а решта часу — в комісіях), то протягом майже чотирьох місяців пленарних засідань — ранкових і вечірніх — загалом матимемо 64. Не виключено, що народні депутати можуть цю цифру змінити у бік її збільшення. Але й за такої умови навряд чи буде доцільним перевантажувати порядок денний і нарощувати кількість обговорюваних документів за рахунок зниження якості обговорення.

Поспіхом діяти ми не маємо права, тим більше при творенні законів. Тому до порядку денного сесії пропонується включити лише 99 найбільш актуальних питань, а решту — 40 — визначити такими, що можуть бути подані на розгляд при їх високому якісному рівні та наявності часу. Запропонувати це має право Президія Верховної Ради, яка вноситиме пропозиції щодо питань оперативного характеру, які виникатимуть у ході сесії.

— Чи не могли б Ви, Василю Васильовичу, хоч трішечки підняти завісу над тим, які ж питання вважаються найбільш актуальними? Що, на Ваш погляд, має неодмінно потрапити у порядок денний сесії?

— У цій справі останнє слово належить сесії. Вона розставлятиме крапки. Але сесії буде запропоновано обговорити шість тематичних пакетів документів, які дають можливість забезпечувати комплексний підхід у законотворенні. Як на мою думку, народні депутати нададуть пріоритет економічному пакету, що містить у собі 23 законопроекти, пакетові документів соціального захисту населення — 11 законопроектів, — і охорони здоров'я та екології — теж 11 законопроектів. Надзвичайно важливим є блок законопроектів з питання державно-політичного будівництва, судоустрою та правопорядку — 27 документів. Питання правового забезпечення розвитку окремих галузей народного господарства укладені в 13 законопроектів. Напрацьовано 8 законопроектів з питань військового будівництва та національної безпеки.

— Якщо повернутися, скажім, до згаданих пакетів законопроектів, то які би з них Ви поставили наперед як основні?

— Певно, поділ такий не був би доречним. Звичайно, пріоритетним буде обговорення проекту нової Конституції (Основного Закону) України, проектів законів про Державний герб, Державний прапор і Державний гімн. Гадаю, що обов'язково мають бути розглянуті і проекти законів про Кабінет

Міністрів України, про Державний контроль України... Та і вже час винести на друге читання проекти Регламенту Верховної Ради України, про постійні Комісії і статус народного депутата України та ряд інших законів щодо вдосконалення роботи Верховної Ради, її Президії, постійних Комісій.

В економічному блоці виділяється пакет законів про демонополізацію та приватизацію, про основні напрями економічної політики в процесі підготовки і здійснення грошової реформи, про оплату праці, порядок вирішення трудових спорів, в якому, до речі, максимально слід врахувати інтереси конкретної людини. Нам необхідно якнайшвидше розглянути на сесії питання щодо створення антимонопольного комітету та ухвалити спеціальну програму демонополізації економіки. Слід негайно покласти край ціновій безмежності і законним шляхом поставити на місце тих, хто, користуючись правом своєї монопольності, останню копійку видирає з людських рук. Особливо маю на увазі окремі підприємства харчової і легкої промисловості та сфери послуг, які в ейфорії безкарності і безвідповідальності втратили міру глузду і останнім часом в ціновій політиці діють буквально на шкоду людям і суспільству.

Вибірково зроблена перевірка показала, що такі підприємства, як Краматорська та Горлівська швейні фабрики, Івано-Франківське виробниче швейне об'єднання, Київський завод мінеральних полімерів, що випускає плівку для потреб села, Київський комбінат хлібопродуктів не мають моральних гальм при встановленні цін, нарощуючи свої прибутки тільки за рахунок пограбування, інакше не скажеш, покупця і клієнта.

Скажу, що є підготовлений і проект Закону про посилення боротьби з організованою злочинністю. А такий закон нам конче потрібен.

Отже, на передньому плані в роботі шостої сесії мають бути питання турботи про людину, її соціальний і правовий захист.

Значного вдосконалення вимагає і транспортна політика в республіці, де мають діяти закони, що надійно захищають не тільки працівників транспорту, а й пасажирів, які за певних обставин можуть стати невільними заложниками дій політичних екстремістів. Такі факти, на жаль, на днях вже мали місце, коли жертвами дій лідерів Координаційної ради вільних профспілок ставали пасажири — зокрема діти, жінки, літні люди, не кажучи про величезні матеріальні збитки, які завдані цим страйком економіці України. Президія Верховної Ради оперативно розглянула дане питання і визнала такі дії як антинародні, антигуманні щодо громадян України й інших держав і зажадала вжити невідкладних заходів до якнайшвидшого припинення страйків. Говорячи про все це, хотів би ще раз наголосити на необхідності опрацювання законів, які б гарантували всі права не тільки працівникам транспорту, але й населенню, яке користується їх послугами.

На друге читання в третьому блоці пропонуються проекти законів про пресу, про інформацію, а також про телебачення і радіомовлення — перше читання. Є тут і дещо незвичне питання, але, як на мою думку, надзвичайно важливе — про хід виконання Закону про селянське (фермерське) господарство. Взагалі контрольні функції Верховної Ради мають зростати. І не лише для того, щоб подивитися, хто з посадових осіб і як ставиться до нового нашого законодавства. Немає сумніву і в тому, що забезпечивши принциповий контроль за виконанням законів, ми швидше побачимо, які статті законів і з яких причин бездіють. Це для нас нині конче потрібно. Адже, виявивши помилки в законах, що діють, парламент уникне цих помилок у наступній законотворчій роботі.

— Трохи вище Ви сказали, що у блоці питань соціального захисту населення 11 законопроектів. Ця ділянка у нашому державотворенні на сьогодні чи не найвразливіша. Люди з відчаєм і надією вдивляються у завтрашній день. Чи можна розраховувати, що шоста сесія спрацює не на поглиблення відчаю, а на утвердження надій?

— Можна. Тривоги населення зрозумілі народним депутатам, оскільки і їх сім'ї, родини їх також не уникли ударів перехідного до ринку періоду. І все ж найбільш знедоленими у цей час виявилися ветерани, пенсіонери, багатодітні сім'ї. Ось чому у вершину цього блоку я виніс би такі питання, як проекти законів про статус і соціальні гарантії ветеранам війни, праці і Збройних Сил, про державну допомогу сім'ям з дітьми, про основні засади соціального захисту громадян похилого віку. До молодіжного пакету включено проект декларації про загальні засади державної молодіжної політики в Україні та проект Закону про сприяння соціальному становленню розвитку молоді.

У блоці питань охорони здоров'я, як на мою думку, першочерговими мають бути проекти законів про охорону здоров'я населення (друге читання) та про державну екологічну експертизу в Україні, від якості якої багато що залежатиме в нашім житті.

Вагомим є і блок питань військового будівництва. Будуючи мирну, без'ядерну і позаблокову державу, ми водночас не маємо права забувати, що Збройні Сили України повинні бути на достатньому рівні обороноздатності. Обговорення і затвердження Воєнної доктрини України, Закону про структуру і чисельність Збройних Сил та виділення необхідних коштів на їх утримання, Дисциплінарного, Стройового статутів та інших, запропонованих шостій сесії законопроектів, якраз і сприятиме цьому.

У блоці інших питань — а їх всього шість — згадаю лише такі, що, як мовиться, самі просяться в порядок денний і цікавить виключно всіх: про порядок висвітлення роботи шостої сесії, про внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) України.

— Вибачайте, Василю Васильовичу, але зараз Ви торкнулися такої теми, не розвинути яку просто неможливо — Конституції України. Тепер іде всенародне обговорення проекту цього основоположного нашого Закону. До діючої Конституції, цілком зрозуміло, будуть вноситися якісь доповнення, поправки... Але наших читачів, теле- і радіослухачів, безумовно, цікавить, як же йде обговорення? Чи є якісь відмінності між тим, як раніше обговорювалися такі документи і як обговорюються нині?

— Різниця є і суттєва. По-перше, немає «високої» цифри обговорень і пропозицій, яку адміністративна система забезпечувала директивно і видавала за «справжню всенародність». А раз так, то і немає «колективних» обговорень «під копірку», коли однакові тексти пропозицій надсилалися в Комісію з усіх областей, районів, міст і трудових колективів... Сьогодні в обговоренні беруть участь переважно фахівці, народні депутати, що забезпечує високий рівень осмислення Основного Закону, а також досвідчені люди, в основному виробничники, фах і досвід яких дозволяє приміряти, так би мовити, кожну статтю до свого життя і побачити, наскільки вона захищає в державі громадянина, а не в суспільстві державу. В основному люди вносять пропозиції щодо нової редакції статтей, менше загальних оцінок — знову ж таки це одна з найпомітніших відмінностей від усіх попередніх обговорень, коли схвальні оцінки формулювались в кабінетах влади, а низи тільки продукували їх. В цілому ми зацікавлені в тому, щоб всі верстви населення — від молоді до ветеранів — висловили свої зауваження, пропозиції, що дозволить мати якнайширший спектр поглядів на проект.

Не буду зараз давати оцінку тим чи іншим думкам, що надійшли і до Конституційної Комісії, і до Секретаріату Верховної Ради України, і тим, що висловлені через засоби масової інформації — ще рано робити якісь узагальнюючі висновки. Але сам характер обговорення свідчить, що люди і справді прагнуть взяти участь у творенні такої Конституції, яка б гарантувала їм усі права — і політичні, і громадянські, і економічні, і соціальні, і за законами якої їм красивіше жилося.

— Спасибі, Василь Васильович, за таку розгорнуту розповідь про підготовку до шостої сесії Верховної Ради України. До речі, і ми також із тих людей, які хочуть мати Конституцію, що оберігала б їх права на ефективну творчу працю, на гідне громадянина нової України життя. Успіхів і Вам особисто у Вашій відповідальній і складній роботі, успіхів і шостій сесії Верховної Ради.

— Вам також спасибі за добрі слова.

Щось новеньке

Правнича фундація — і тільки так

Голова Асоціації українських правників, народний депутат України Сергій Головатий представив 5 вересня журналістам нову структуру, яка має сприяти побудові в Україні правової держави — Українську правничу фундацію. Сергій Головатий є президентом УПФ, заступник голови Асоціації українських правників Юрій Айвазян — віце-президентом, членами управи УПФ — Володимир Сумін, віце-президент Спілки юристів України, Олександр Нечипоренко, народний депутат, віце-президент Спілки адвокатів України, Віктор Ніказаков, голова Проекту прав людини, Іван Гевко, юридична фірма «Бейкер енд Маккензі», і, нарешті, виконавчим директором УПФ — Галина Фріланд.

Програма діяльності УПФ поділена на чотири етапи (завдання кожного етапу розраховане на рік). Перший етап передбачає створення секретаріату УПФ, який буде спонсором симпозіумів і конференцій, і заснування юридичного видавництва та правничої бібліотеки.

Українську правничу фундацію фінансує Фонд Сороса. На виконання десяти програм, які включають юридичну освіту, підготовку та перепідготовку кадрів, стажування за кордоном тощо (перший річний етап) виділяється понад 1 мільйон 200 тисяч доларів.

Для підтримки і консультацій діяльності УПФ створено раду опікунів, до якої ввійшли: Генеральний прокурор України Віктор Шишкін, Державний радник з питань правової політики Олександр Ємець, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Канаді Левко Лук'яненко, Голова арбітражного суду України Дмитро Притика, професори університетів, фахівці в галузі права.

Що стосується назви нової структури, то пан Головатий підкреслив, що ніяк інакше, аніж правничою фундацією, вона називатися не може. Щодо суті, то він так і заявив, що журналістам, мабуть, довго доведеться розбиратися, що собою являє УПФ. Гадаю, не лише журналістам...

Не знаю, добре це чи погано, але гроші Захід нам дає поки що під конкретних людей з конкретними проектами. Під програму пана Головатого, скажімо, далі. І що собою являтиме УПФ залежить, мабуть, в першу чергу від самого пана Головатого.

Серед найближчих завдань УПФ — проведення в Києві з 18 по 23 жовтня Світового Конгресу українських юристів.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Ювілеї

БУДУТЬ КАДРИ ДЛЯ СЕЛА

Один із престижних вузів півдня України — Мелітопольський інститут механізації сільського господарства — відзначив своє 60-річчя. Тисячі його випускників очолюють колгоспи і радгоспи, працюють у системі управління, науки.

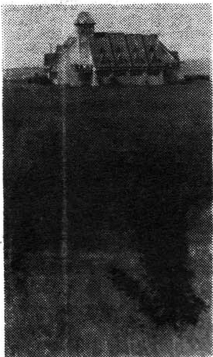
— Нині у вузі 320 викладачів, серед яких 12 докторів наук і професорів, 146 кандидатів наук, — розповів проректор інституту Іван Резчик. — Усіма формами навчання охоплено понад 4 тисячі студентів. Маємо 26 кафедр, навчальний полігон, дослідне господарство. Торік у нас відкрито Спеціалізовану раду по захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю механізація сільського виробництва, експлуатація, відновлення і ремонт сільськогосподарської техніки. Особливу увагу приділяємо гуманізації освіти, формуванню громадянського і морального обличчя майбутнього спеціаліста. Передбачаємо створити учбово-науково-виробничий комплекс «Агроінженер». Окрім інституту, сюди ввійдуть технічний коледж, асоціація середньотехнічних навчальних закладів, організована на базі технікумів півдня України, науково-дослідний інститут і дослідне господарство.

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запорізька область.

ПЕРЛИНА БЕЗ ОПРАВИ

Фотофакт

Цей первозданний куточок природи на схилах єланецьких степів гідний пензля художника. Близько ста гектарів землі урочища «Троянда» належить трьом господарствам.

Сторожко застигли крутогогі бізони, підставивши вітрові лахматі боки. Трішки далі — сімейство оленів. Тварини майже не бояться людей, але близько їх не підпускають. В урочищі також водяться бабаки, фазани, косулі, зайці, лисиці. На степових схилах росте близько 150 видів рослин, серед яких половина — лікарські. В центрі урочища стоїть Будинок природи. Сюди приїжджають учені, тут проводяться екскурсії.

Заповідник, який вважається місцевим, у перспективі планується зробити філіалом «Асканії-Нова». Можливо, тоді стане легше. А нині чимало труднощів із фінансами, в неурожайні роки і холодні зими сутужно з кормами. Не дають спокою браконьєри.

Так, чудова перлина потребує гідної їй оправи.

На фото:

Єгер урочища А. Бакланський; господарі урочища — бізони; Будинок природи заповідника.

Фото Олександра КРЕМКА.
Миколаївська область.

Ситуація

НОРМАТИВНІ АКТИ НА КОРДОН НЕ ПОСПІШАЮТЬ

А ЦЕ ВЕЛИКОЮ МІРОЮ УСКЛАДНЮЄ І БЕЗ ТОГО НАПРУЖЕНУ РОБОТУ ЗАДІЯНИХ ТУТ СЛУЖБ, ЗОКРЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МИТНИЦІ.

Визначальним кроком на шляху її становлення стало прийняття в грудні минулого року Митного кодексу України, який, до речі, істотно відрізняється від свого союзного попередника. У документі з'явилися принципові положення, що дозволило гарантувати працівникам митниці правовий та соціальний захист, а їм піднести роботу на якісно новий щабель. Додав упевненості Закон про єдиний митний тариф. Постановою про його введення в дію Кабінетові міністрів було доручено до 1 квітня 1992 року розробити та подати на затвердження Верховній Раді відповідний нормативний акт. Документа немає й досі. Тому митники змушені користуватись у роботі колишніми союзними тарифами, затвердженими Радою Міністрів СРСР ще в 1981 р.

Що ж вони передбачають? Відразу впадає в око високе мито на ввезення з-за кордону товарів першої потреби — продовольства, взуття, одягу, медикаментів тощо. За порожніх прилавків у наших магазинах такий підхід зовсім незрозумілий. Чи не безглуздя, коли у нас не вистачає, скажімо, хлібобулочних виробів, а за їх ввезення іноземні партнери з колишніх соціалістичних країн повинні платити 26 відсотків мита, а з капіталістичних — усі 40?

По-друге крім заборонених до вивезення 56 найменувань товарів, решта «емігрується» з України безмитно. А чи не доцільніше було б замість «вето» накласти на ті 56 позицій відповідне мито, як це робиться в інших цивілізованих державах?

Немає детально опрацьованих нормативних актів і щодо зовнішньоекономічної діяльності спільних підприємств, кооперативів, приватних структур тощо. Як правило, при розв'язанні спірних питань митники змушені користуватися тут не чіткими документами, а лише власним досвідом.

Не «дотягує», а точніше — геть відстає від міжнародного рівня матеріально-технічна база митниць. Бракує елементарних зручностей для роботи та побуту, не кажучи вже про надійні технічні засоби контролю, управління, зв'язку тощо. А навантаження зростають з кожним днем. Так, автомобільний потік порівняно з торішнім лише через Ужгородську митницю зріс майже на 80 тисяч одиниць. На 40 тисяч чоловік побільшало тих, хто перетинає україно-словацький кордон.

— За всіх «за» і «проти» становлення української митної служби, — говорить начальник Ужгородської митниці Василь Майор, — працювати нам тепер стало багато легше, ніж за часів союзного підпорядкування.

Сподіваємося, що компетентні інстанції — від Верховної Ради до міністерств розв'яжуть наші проблеми і ми збудуємо таку державну митну службу, яка потрібна суверенній Україні.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород.

Знак біди

Буревій над Буковиною

Після кількамісячної посухи в області нарешті випали дощі, які додали настрою хліборобам. Адже на порі сівба озимих, волога вкрай потрібна спраглому полю. Але все було затьмарено несподіваним ураганом, що не вщухав цілу ніч. Він наробив лиха практично у всіх районах. Особливо постраждала придністровська зона. Шквальний вітер вивів із ладу десятки кілометрів електромережі, вирвав з корінням багато дерев у лісах, садах, позривав дахи з виробничих та житлових приміщень. Знищено урожай на десятках гектарів сільськогосподарських угідь.

— На щастя, обійшлося без людських жертв, — повідомив на корпункт «Голосу України» заступник глави обласної держадміністрації, голова комісії по надзвичайних ситуаціях Анатолій Мартинюк. — Наслідки стихії ліквідовуються. Над цим працювали всі обласні служби. На допомогу їм прийшло населення, воїни Чернівецького гарнізону. Та зробити ще належить дуже багато. В області залишились без електроенергії понад 5 тисяч квартир, 19 тваринницьких ферм, перебувають в аварійному стані близько 700 трансформаторних підстанцій.

Представник Президента України на Буковині Іван Гнатишин розпорядився, щоб державні органи оперативно включилися до ліквідації наслідків стихійного лиха. На це виділено значні матеріальні кошти.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Подробиці

ЗВИЧАЙНЕ ХУЛІГАНСТВО?

У номері від 5 вересня ми повідомляли про приземлення у Прилуках дельтамотоплана, пілотованого громадянами Бельгії Люком Лефевром та Карлом Разімоном.

Як з'ясувалося під час розслідування, у районі військової авіабази суперб омбардувальників далекої дії ТУ-160 порушники з'явилися, помінявши запланований курс від Одеси на Миколаїв і далі — на Кіровоград, Полтаву, Бєлгород, Суми і нарешті — Прилуки. Це створило небезпечну ситуацію на авіалініях Росії та України, зросла загроза зіткнення авіалайнерів у повітрі. З'ясувалася і така деталь: відхилення від запланованого маршруту дельтамотоплана було б неможливим без допомоги багатьох посадових осіб аеропортів республіки.

Бельгійських громадян попереджено про протиправні дії і неповагу щодо України. Відеокасети вилучено.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

«Р... РОС...

Наша лотер... представля...

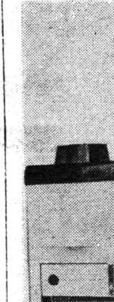
Коли двосто... мою «Мулінекс»... зиції, українськ... Масола заявила... шоста частина з...

З «Ростоком»... заводом «Точ... тепер конкуру... ді складн... рів народн... млинків, ... м'ясорубок, кухонних комб... дифікацій... на фра... некс», німецьк... голландській «... кількаразово ро... продукцію, яка... інах СНД кор... ким попитом. надійність і я... чим відзначає... ції провідних... ських виробни... жемо, що рос... ки подібної п... мавір. Красн... ська відклали... ротьбу з ком... до кращих час... генерального ... Масола, на сь... вже уклала уго... дасть змо... од... сяч дол... чи... а обсяги пром... ництва товарів... ку нинішнього... ревищити міль...

— Ігоре Віт... видатись, що в... лем...

— Не вірте. є і мало чим в... проблем інши... підприємств. С... Росії загубило... мільйонів карб...

КАДРИ ДЛЯ СЕЛА

...понад 4 ...Маємо 26 ...полігон, ...то. Торік ...еціалізова... ...у диcерта... ...ну сту... ...чних на...

ук за спеціальністю механізація сільського виробництва, експлуатація, відновлення і ремонт сільськогосподарської техніки. Особливу увагу приділяємо гуманізації освіти, формуванню громадянського і морального обличчя майбутнього спеціаліста. Передбачаємо створити учбово-науково-виробничий комплекс «Агроінженер». Окрім інституту, сюди ввійдуть технічний коледж, асоціація середньотехнічних навчальних закладів, організована на базі технікумів півдня України, науково-дослідний інститут і дослідне господарство.

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запорізька область.

...ЕЗ ОПРАВИ

...куточок ...еланець... ...валя ху... ...ста гекта... «Троян... ...госпо...

...ли круто... ...вши ві... Трішки ...оленів. ...бояться ...їх не під... ...також ...зани, ко... На сте... ...близько ...еред яких ...ькі. В ...ті Буди... ...приїжд... ...проводять...

Заповідник, який вважається місцевим, у перспективі планується зробити філіалом «Асканії-Нова». Можливо, тоді стане легше. А нині чимало труднощів із фінансами, в неурожайні роки і холодні зими сутужно з кормами. Не дають спокою браконьєри.

Так, чудова перлина потребує гідної їй оправи.

На фото:

Єгер урочища А. Бакланський; господарі урочища — бізони; Будинок природи заповідника.

Фото Олександра КРЕМКА.
Миколаївська область.

...ЮТЬ

...ТОГО НА... ...МА УКРА...

...прийнят... ...який, до ...ередника. ...дозволило ...лий за... Додав ...нового про ...чено до 1 ...Верхов... ...й досі. ...іми союз... ...СР ще в

...з капі... ...0? ...заборонен... ...56 найме... ...а «емі... ...без... ...ільніше ...во» на ...ці від... ...робить... ...девні де...

...опрацьо... ...актів і ...ономічної

діяльності спільних підприємств, кооперативів, приватних структур тощо. Як правило, при розв'язанні спірних питань митники змушені користуватися тут не чіткими документами, а лише власним досвідом.

Не «дотягує», а точніше — геть відстає від міжнародного рівня матеріально-технічна база митниць. Бракує елементарних зручностей для роботи та побуту, не кажучи вже про надійні технічні засоби контролю, управління, зв'язку тощо. А навантаження зростають з кожним днем. Так, автомобільний потік порівняно з торішнім лише через Ужгородську митницю зріс майже на 80 тисяч одиниць. На 40 тисяч чоловік побільшало тих, хто перетинає україно-словацький кордон.

— За всіх «за» і «проти» становлення української митної служби, — говорить начальник Ужгородської митниці Василь Майор, — працювати нам тепер стало багато легше, ніж за часів союзного підпорядкування.

Сподіваємося, що компетентні інстанції — від Верховної Ради до міністерств розв'яжуть наші проблеми і ми збудуємо таку державну митну службу, яка потрібна суверенній Україні.

Микола ГОРВАТ.
Ужгород.

Знак біди

Буревій над Буковиною

Після кількамісячної посухи в області нарешті випали дощі, які додали настрою хліборобам. Адже на порі сівба озимих, волога вкрай потрібна спраглому полю. Але все було затьмарено несподіваним ураганом, що не вщухав цілу ніч. Він наробив лиха практично у всіх районах. Особливо постраждала придністровська зона. Шквальний вітер вивів із ладу десятки кілометрів електромережі, вирвав з корінням багато дерев у лісах, садах, позривав дахи з виробничих та житлових приміщень. Знищено урожай на десятках гектарів сільськогосподарських угідь.

— На щастя, обійшлося без людських жертв, — повідомив на корпункт «Голосу України» заступник глави обласної держадміністрації, голова комісії по надзвичайних ситуаціях Анатолій Мартинюк. — Наслідки стихії ліквідовуються. Над цим працювали всі обласні служби. На допомогу їм прийшло населення, воїни Чернівецького гарнізону. Та зробити ще належить дуже багато. В області залишились без електроенергії понад 5 тисяч квартир, 19 тваринницьких ферм, перебувають в аварійному стані близько 700 трансформаторних підстанцій.

Представник Президента України на Буковині Іван Гнатишин розпорядився, щоб державні органи оперативно включилися до ліквідації наслідків стихійного лиха. На це виділено значні матеріальні кошти.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Подробиці

ЗВИЧАЙНЕ ХУЛІГАНСТВО?

У номері від 5 вересня ми повідомляли про приземлення у Прилуках дельтамотоплана, пілотованого громадянами Бельгії Люком Лефевром та Карлом Разімоном.

Як з'ясувалося під час розслідування, у районі військової авіабази супербомбардувальників далекої дії ТУ-160 порушники з'явилися, помінявши запланований курс від Одеси на Миколаїв і далі — на Кіровоград, Полтаву, Бєлгород, Суми і нарешті — Прилуки. Це створило небезпечну ситуацію на авіалініях Росії та України, зросла загроза зіткнення авіалайнерів у повітрі. З'ясувалася і така деталь: відхилення від запланованого маршруту дельтамотоплана було б неможливим без допомоги багатьох посадових осіб аеропортів республіки.

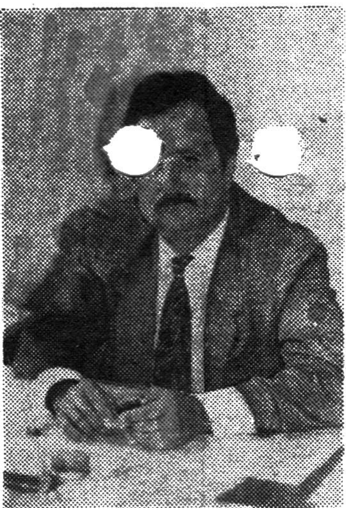
Бельгійських громадян попереджено про протиправні дії і неповагу щодо України. Відеокасети вилучено.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

«РОСТОК» — РОСЛИНА РИНКОВА

Наша лотерея: представляємо спонсорів

Коли двосторонні переговори між відомою французькою фірмою «Мулінекс» і компанією «Росток» торкнулися попиту і пропозиції, українська сторона в особі генерального директора Ігоря Масола заявила: «Якщо за вами стоїть увесь світ, то за нами — шоста частина земної суші». Ніхто не заперечував.

З «Ростоком» (у минулому заводом «Точелектроприлад») тепер конкурувати і на Заході складно. Собівартість товарів народного вжитку (...вих млинків, міксерів, електром'ясорубок, соковижималок, кухонних комбайнів різних модифікацій) значно нижча ніж на французькій фірмі «Мулінекс», німецькій «Сіменс» чи голландській «Філліпс». А це кількаразово робить дешевшою продукцію, яка в Європі і країнах СНД користується великим попитом. Окрім того, її надійність і якість вже мало чим відрізняється від продукції провідних західноєвропейських виробників. Одразу скажемо, що російські поставники подібної продукції з Армавіра, Краснодара, П'ятигорська відклали конкурентну боротьбу з компанією «Росток» до кращих часів. Зі слів його генерального директора Ігоря Масола, на сьогодні компанія вже уклала угод на суму, що дасть змогу одержати 100 тисяч доларів чистого прибутку, а обсяги промислового виробництва товарів народного вжитку нинішнього року мають перевищити мільярд карбованців.

— Ігоре Віталійовичу, може видатись, що ви не маєте проблем...

— Не вірте. На жаль, вони є і мало чим відрізняються від проблем інших промислових підприємств. Скажімо, десь у Росії загубилось близько 60 мільйонів карбованців, які належать нам за вже реалізовану продукцію. Стримує ініціативу, не дає працювати з більшим зиском 40-процентний податок на експортну діяльність, ніяк не підніметься на новий якісний рівень якість російських та українських пластмас...

— Цікаво, якого, на ваш погляд, закону не вистачає сьогодні найбільше?

— Про банкрутство. Не розумію, як можна сидіти на мільйонній картотеці в банку, сплачуючи при цьому тисячні зарплати. Утриманство — ось гріх!

— Як ви ставились до держприймання? І яким чином стимулюєте випуск якісної продукції нині?

— Держприймання було ні чим іншим, як номенклатурною годівничкою. А в нас контрактова система. Вона стимулює якісну працю за допомогою шкали коефіцієнтів. За контрактом на сім тисяч карбованців можеш заробити 10 тисяч карбованців на місяць, а можеш — три з половиною. Якщо твій заробіток двічі падає до такого рівня, це вже є підставою до розірвання контракту.

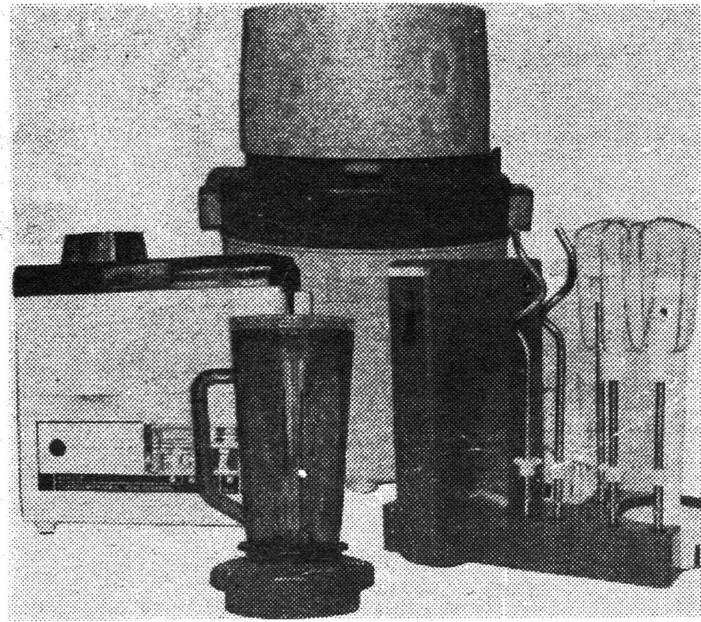
— Чи не суворо?

— Ні. Матеріали останнім часом подорожчали у сто разів. Настільки ж — ціна браку. Потім наше благополуччя залежить від продукції, що надходить на міжнародний ринок. І безперечно, людина має відчувати відповідальність на робочому місці, дорожити своєю маркою. Працювати погано — стало збитково. На «Ростоці» це усвідомили.

— Ви запропонували нашій газеті товари народного вжитку для організації лотереї серед передплатників. А могли й відмовити...

— Відмовляти було нерезонно. Я розраховував на те, що нашу з вами розмову ви опублікуєте. І скажу усім: працювати абияк нині не можна. Є альтернатива: або жити і працювати, як люди, або йти старцювати. Час вибирати.

На знімку: товари компанії «Росток», люб'язно представлені для організації лотереї серед читачів «Голосу України».

ЩО СКАЖЕ... ПАН КРУПП...

До Києва вчора прибув член правління одного з провідних у світі і найкрупніших у Європі комерційного «Дойче банку» Георг Крупп. Сума балансів цього банку становить понад 400 мільярдів німецьких марок, сім мільйонів чоловік є його клієнтами. Пан Крупп не вперше в Україні. В інтерв'ю «Голосу України», яке він дав у жовт...

...ні минулого ро... ...тання кореспон... ...існують можл... ...співробітництва ...ку» з Украї... Крупп сказав: ...кі. Проте існу... ...проблема, без ...якої неможлив... ...про співробітни... ...ний борг Радян... ...зу. Хто його сп... Крім того, За...

ДИ... МІСЦЕ... ЗНАЧЕ...

Оказії

У Карлівському районі відбуваються дива місцевого значення. На осінь заквоктали кури і в селах уже можна бачити квочок із виводками пухнастих курчаток і каченят. У річці Орчик риба задумала нереститися — рибалки вивуджують її з ікрою. Найвірогідніше, що на них таким чином вплинула цьогорічна спека.

Та найбільше враження справили на карлівчан не явища природи. Хоча вони і цікавляться політикою, але не мітингують, не страйкують і скульптуру вождя світового пролетаріату, що стоїть у центрі міста і «дивить...

...ся» на ресторан... ...ють фарбою. А т...

Вночі на тери... ...ської школи N... ...по-своєму відзна... ...ток нового нав... ...ку — з пам'ятн... ...знесли голову. ...

КОЛИ СТАРІСТЬ — БІДА

Реалії

Цікаво нині читати рекламні оголошення в газетах. Ось і в криворізькому «Червоному гірнику» привернуло мою увагу таке дивне і несподіване: «Приватне мале підприємство «Дія» подасть матеріальну, фізичну та моральну допомогу самотнім малозабезпеченим пенсіонерам. Гарантується повне забезпечення старості та пристойний похорон за домовленістю про спадкування належного їм житла».

Збагнули? Живе, приміром, у власній квартирі чи власному будинкові старенька і немічна бабуся, за якою нікому доглядати. Їй сходити до крамниці, аптеки або приготувати сніданок — справжнісінька проблема. І пенсії не вистачає, і заощаджених на похорон грошей тепер замало. То «Дія» і бере на себе ці клопоти. За однієї умови: після смерті пацієнтки підприємство неодмінно забирає її житло і розпоряджається ним на свій розсуд.

Як же сприймати таку затію? Погодьтеся, виникають сумніви. Особливо, коли дізнаєшся, що «Дія» зареєстрована приватним підприємством, яке займається ремонтом житлових приміщень. Так і проситься на язик прислів'я, що буряк не дурак — на дорозі не росте, а все в городі. Нині житло коштує дуже дорого...

— Але ж і наші витрати на кожного немічного пацієнта щомісяця складатимуть не менше двох тисяч карбованців, — заперечує голова малого підприємства «Дія» Віктор Завадовський. — Опікати старечьких і безпомічних тепер обтяжливо. Ми не відмовлятимемо у будь-яких побутових послугах, будемо одягати і взувати, не беру...

Кримінальна...

ДО ІТАЛІЇ — З ПІД...

Працівники міліції перепинили «Ікарус» бюро молодіжного туризму «Супутник», що брав курс із Рівного на Ужгород і далі — на Італію. Туристична компанія підібралася хоч куди — всі свої люди: працівники малих підприємств, кооперативів, торгівлі й сервісу.

— Щось у вашому автобусі надто тісно, — зробили зауваження міліціонери. —

Навіть повернут... не забагато набр...

— Усе це, — ...відь, — вкрай ...чі. Без них в Іт... не ступити...

І справді. Як... ...йтися в далекі... підзорної труби ч... ...вого набору? А... нокля чи настіл... ...ника?

 Голос України

ОСТОК» — ИНА РИНКОВА

о спонсорів

переговори між відомою французькою фір компанією «Росток» торкнулися попиту і пропо орона в особі генерального директора Ігоря якщо за вами стоїть увесь світ, то за нами — ої суші». Ніхто не заперечував.

лежать нам за вже реалізовану продукцію. Стримує ініціативу, не дає працювати з більшим зиском 40-процентний податок на експортну діяльність, ніяк не підніметься на новий якісний рівень якість російських та українських пластмас...

— Цікаво, якого, на ваш погляд, закону не вистачає сьогодні найбільше!

— Про банкрутство. Не розумію, як можна сидіти на мільйонній картотеці в банку, сплачуючи при цьому тисячні зарплати. Утриманство — ось гріх!

— Як ви ставились до держприймання! І яким чином стимулюєте випуск якісної продукції нині!

— Держприймання було ні чим іншим, як номенклатурною годівничкою. А в нас контрактова система. Вона стимулює якісну працю за допомогою шкали коефіцієнтів. За контрактом на сім тисяч карбованців можеш заробити 10 тисяч карбованців на місяць, а можеш — три з половиною. Якщо твій заробіток двічі падає до такого рівня, це вже є підставою до розірвання контракту.

— Чи не суворо!

— Ні. Матеріали останнім часом подорожчали у сто разів. Настільки ж — ціна браку. Потім наше благополуччя залежить від продукції, що надходить на міжнародний ринок. І безперечно, людина має відчувати відповідальність на робочому місці, дорожити своєю меркою. Працювати погано — стало збитково. На «Ростоці» це усвідомили.

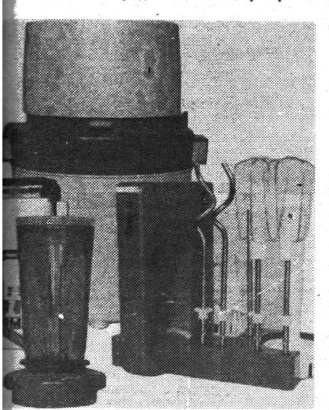
— Ви запропонували нашій газеті товари народного вжитку для організації лотереї серед передплатників. А могли й відмовити...

— Відмовляти було нерезонно. Я розраховував на те, що нашу з вами розмову ви опублікуєте. І скажу усім: працювати абияк нині не можна. Є альтернатива: або жити і працювати, як люди, або їх старцювати. Час вибирати.

у минулому тироприлад») і на Захо ртіс ва ку (вих електро овижималок, різних мо ниж ніж ірмі улі Сіменс чи ліпс». А це дешевшою вропі і країться вели ім того, її вже мало від продук дноєвропей Одразу скакі поставникції з Ар, П'ятигор урентну бо о «Росток» слів його ктора Ігоря ї компанія а суму, що кати 10 ти при ку, вого вироб дного вжит маютъ пе карбованців.

вичу, може масте проб

жаль, вони няються від промислових мо, десь у лизько 60 ців, які на

На знімку: товари компанії «Росток», люб'язно представлені для організації лотереї серед читачів «Голосу України».

ЩО СКАЖЕ ПАН КРУПП?

До Києва вчора прибув член правління одного з провідних у світі і найкрупніших у Європі комерційного «Дойче банку» Георг Крупп. Сума балансів цього банку становить понад 400 мільярдів німецьких марок, сім мільйонів чоловік є його клієнтами. Пан Крупп не вперше в Україні.

В інтерв'ю «Голосу України», яке він дав у жовтні минулого року, на запитання кореспондента «Які існують можливості для співробітництва «Дойче банку» з Україною?» пан Крупп сказав: «Вони великі. Проте існує важлива проблема, без вирішення якої неможливо говорити про співробітництво: зовнішній борг Радянського Союзу. Хто його сплачуватиме? Крім того, Захід хотів би знати, що ви хочете зробити — створити конфедерацію? Економічний союз? Яку валюту ви хочете мати? Як тільки ми одержимо відповіді на ці запитання, то й співробітництво розвиватиметься швидко».

Час, що минув відтоді, сама історія, український народ дали відповіді на ці запитання.

Цікаво, що тепер скаже пан Крупп? Про це читачі дізнаються незабаром, адже член правління «Дойче банку» пообіцяв інтерв'ю «Голосу України».

Валентина ПИСАНСЬКА.

ДИВА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

Оказії

У Карлівському районі відбуваються дива місцевого значення. На осінь закувкотали кури і в селах уже можна бачити квочок із виводками пухнастих курчаток і каченят. У річці Орчик риба задумала нереститися — рибалки вивуджують її з ікрою. Найвірогідніше, що на них таким чином вплинула цьогорічна спека.

Та найбільше враження справили на карлівчан не явища природи. Хоча вони і цікавляться політикою, але не мітингують, не страйкують і скульптуру вождя світового пролетаріату, що стоїть у центрі міста і «дивиться» на ресторан, не обливають фарбою. А тут...

Вночі на території карлівської школи № 4 невідомі по-своєму відзначили початок нового навчального року — з пам'ятника Леніну знесли голову. Коли наступного дня її поставили на місце, певне, ті ж самі особи розгамселили на друзки всю скульптуру. Непрохані гості завітали і до школи № 1. Правда, тут вони діяли більш спокійно — познімавши в класах портрети Ілліча, склали їх у коридорі.

Працівники міліції вважають, що в цих випадках спека ні при чому, тож ведуть розслідування. На їхню думку, якщо і зносити чиїсь пам'ятники або викидати портрети, то цивілізованим шляхом, а не методом «народних месників».

Олександр ІВАНЧУК.
Полтавська область.

КОЛИ СТАРІСТЬ — БІДА

Реалії

Цікаво нині читати рекламні оголошення в газетах. Ось і в криворізькому «Червоному гірнику» привернуло мою увагу таке дивне і несподіване: «Приватне мале підприємство «Дія» подасть матеріальну, фізичну та моральну допомогу самотнім малозабезпеченим пенсіонерам. Гарантується повне забезпечення старості та пристойний похорон за домовленістю про спадкування належного їм житла».

Збагнули? Живе, приміром, у власній квартирі чи власному будинкові старенька і немічна бабуся, за якою нікому доглядати. Їй сходити до крамниці, аптеки або приготувати сніданок — справжнісінька проблема. І пенсії не вистачає, і заощаджених на похорон грошей тепер замало. То «Дія» і бере на себе ці клопоти. За однієї умови: після смерті пацієнтки підприємство неодмінно забирає її житло і розпоряджається ним на свій розсуд.

Як же сприймати таку затію? Погодьтеся, виникають сумніви. Особливо, коли дізнаєшся, що «Дія» зареєстрована приватним підприємством, яке займається ремонтом житлових приміщень. Так і проситься на язик прислів'я, що буряк не дурак — на дорозі не росте, а все в городі. Нині житло коштує дуже дорого...

— Але ж і наші витрати на кожного немічного пацієнта щомісяця складатимуть не менше двох тисяч карбованців, — заперечує голова малого підприємства «Дія» Віктор Завадовський. — Опікати старенких і безпомічних тепер обтяжливо. Ми не відмовлятимемо у будь-яких побутових послугах, будемо одягати і взувати, не беручи жодної копійки з їхніх пенсій. От і прикиньте, скільки потрібно коштів, скажімо, на чотири-п'ять років, а потім і на похорон.

Коротше, економічний бік справи Завадовський не вважає за хитрий. І навертає на те, що до уваги треба брати інший — милосердний. Самотня старість, коли поруч немає ні рідних, ні близьких, — це страшно. То хіба погано, що підприємство зголосилося виявляти душевне бажання стати в пригоді безпомічним?

Схоже, що Завадовський не вельми й помиляється. За два тижні, які минули після публікації оголошення, в «Дію» звернулося понад 20 одиноких літніх жителів Кривого Рога...

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Кримінальна хроніка

ДО ІТАЛІЇ — З ПІДЗОРНОЮ ТРУБОЮ

Працівники міліції перепинили «Ікарус» бюро молодіжного туризму «Супутник», що брав курс із Рівного на Ужгород і далі — на Італію. Туристична компанія підібралася хоч куди — всі свої люди: працівники малих підприємств, кооперативів, торгівлі й сервісу.

— Щось у вашому автобусі надто тісно, — зробили зауваження міліціонери. — Навіть повернутися ніде. Чи не забагато набрали?

— Усе це, — була відповідь, — вкрай необхідні речі. Без них в Італії й кроку не ступити...

І справді. Як можна обійтися в далекій країні без підзорної труби чи кришталевого набору? Або ж без бінокля чи настільного годинника?

А народ усе дивується, чому в магазинах нічого немає. «Туристів» треба питати. І пора вже добряче.

Степан МЕЛІЗДОРСЬКИЙ,
заступник начальника відділу захисту економіки від злочинних посягань, капітан міліції.
Рівне.

Центр громадських зв'язків МВС України інформує:

Днями в Українській Академії внутрішніх справ відбулися збори професорсько - викладацького складу і слухачів з участю представників органів міліції, на яких обговорювався проект нової Конституції.

На зборах виступили Державний радник України з питань правової політики Олександр Ємець та Голова Конституційного Суду України, керівник робочої групи Комісії Верховної Ради України по розробці нової Конституції нашої держави Леонід Юзьков.

Крім загальних методологічних засад науковці грунтовно зупинились на тих положеннях, які стосуються прав і свобод людини, діяльності правоохоронних органів, функціонування місцевих органів виконавчої влади та виборчої системи, підкреслюючи значення деяких положень для формування ринкових структур в Україні.

В ході обговорення проекту вченими Академії МВС були висловлені критичні зауваження, обгрунтовані конкретні пропозиції, які направлено до Конституційної комісії.

Іван ЛЕВЧЕНКО,
начальник центру громадських зв'язків МВС України.

Коротко

ВІДКРИВСЯ МОРСЬКИЙ ЛІЦЕЙ

50 вчорашніх дев'ятикласників шкіл Маріуполя, що їх відібрала сувора комісія, стали учнями морського ліцею. Його створено на базі школи та філії Інституту інженерів морського флоту під егідою Азовського морського пароплавства. Середня освіта плюс морська спеціальність дадуть можливість або працювати на суднах пароплавства, або продовжувати навчання.

Віктор ПАСІЧНИК.
Донецька область.

ЗАГУЛЯВ СОЛДАТ

Курйозного листа опублікувала «Кіровоградська правда». Командир військової частини Іваненко звертається через газету до батьків рядового О. Данилова із села Аджамки Кіровоградського району, щоб ті повернули на місце служби свого недисциплінованого сина. У липні він склав присягу на вірність народові України, а вже через п'ять днів попросив командира відпустити його на короткий строк додому — мовляв, на сімейні торжества. Довірливий офіцер відпустив з 1 по 3 серпня, а тепер ніяк не дочекається свого підлеглого.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

У постійних комісіях

ВИХІД ОДИН: МІНЯТИ УРЯД

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ ЗРИВАЄ ПРОГРАМУ ПРИВАТИЗАЦІЇ

Днями відбулося засідання постійної Комісії з питань економічної реформи та управління народним господарством, що її очолює В. Пилипчук, і як на мене, то в ході обговорення питань, пов'язаних із приватизацією державного майна, було обнародувано досить цікаві факти (тут і далі послуговуюся фактами, викладеними у доповіді старшого консультанта Комісії Б. Тимошенка). Виявляється, на сьогодні, згідно з програмою приватизації державного майна в Україні, не приватизовано жодного підприємства, а ті, що вже стали приватною власністю, пройшли через оренду з викупом, що зовсім не означає початку приватизації. Проте варто зазначити, що коли б виконувалися усі постанови Верховної Ради, сьогодні приватизація в Україні мала б іти повним ходом. Та коли я скажу, хто винен у цьому, то, певен, що мої слова прозвучать навіть трохи банально, бо, як ви вже, мабуть, здогадалися, винен Кабінет міністрів.

Щоб не бути голослівним, скажу, що відомство В. Фокіна не виконало на сьогодні жодного із доручень Верховної Ради, які стосуються приватизації. Щоб довго не перелічувати те, чого не зробив уряд, скажу лише — він не спромігся навіть скласти перелік об'єктів, які підлягають сертифікатній приватизації, не відпрацював методики визначення початкової ціни при продажу з аукціонів, не відкрив приватизаційних рахунків і навіть не підготував приватизаційних бланків. На цьому перелік припиню, бо він занадто довгий, до того ж, думаю, що уряд і сам знає про те, чого він не зробив. Тож на Комісії із звичним уже сумом констатувалося, що перелік підприємств може з'явитися тільки у жовтні (якщо припиняться зволікання, звичайно), а відтак виконання програми приватизації державного майна можна буде розпочати лише в листопаді. Хоча за нинішнього уряду і цей термін бачиться нереальним, тому схиляюся до думки, яка прозвучала на Комісії: якщо Верховна Рада затверджує один термін виконання доручення, затверджує другий термін, а справа не рухається з місця, то вихід один — потрібно міняти уряд.

Та, попри все, не можна сказати, що протягом літа Кабінет міністрів нічого не робив. Літні місяці були черговим раундом, під час якого уряд намагався перетягнути під своє управління Фонд державного майна, про що свідчать неодноразові публічні висловлювання Прем'єр-міністра, що в кінцевому результаті заважало працювати і самому Фондові. А результат такої діяльності відомий: на осінь на ниві приватизації нічого жати.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

У післявоєнній Німеччині зміни на краще в економіці почалися лише після того, як було проведено децентралізацію управління народним господарством, тобто розігнано міністерства. Це було першим етапом плану Маршалла.
У нас поки що з цим нічого не виходить. Міністерства ніби розігнали, та на їх місці відразу ж виникли нові.
А біля них утворилося безліч дрібних структур, які перебрали на себе функції колишнього та нині діючого міністерства.
Тепер кожний робітник працює не тільки на державного дядю, а й на свого, трохи вищого, який також не проти жити за чужий рахунок.

МАЛЕНЬКІ СЕКРЕТИ ВЕЛИКОЇ ГАЛУЗІ

Скривдженими почувають себе працівники Міністерства промисловості України, які на чолі із заступником міністра Анатолієм Голубченком розташувалися у Дніпропетровську. І їм невтямки, за що ж кривдять. А ярлик поборників віджилих методів керівництва економікою до них уже прилип, як смола — не віддереш...

НАЙПЕРША причина «дискомфорту» Мінпрому очевидна і лежить на поверхні: штаб, котрому підпорядковані чорна і кольорова металургія, прописався в солідному приміщенні, на якому останніми роками досить часто змінювалися вивіски — було Міністерство чорної металургії України, потім державно-виробниче об'єднання «Південметалургпром», нарешті, Державний комітет з металургійної промисловості, — але мало що мінялося в суті, оскільки благополучно зберігався адміністративно-бюрократичний апарат з відповідними функціями і звичками. За часів «Південпрому», пригадую, в його ж кабінетах дошкульно-самознищувально жартували: «Південпром» — бо півдня шукаємо, кому ще можемо нагая всипати, а наступні півдня — навіщо й кому ми потрібні». Ось чому і тепер мало у кого постає бажання з'ясовувати мету створення Мінпрому України та якими повноваженнями він наділений, бо, мовляв, не треба нас дурити, все ясно: тривають учорашні ігри.

Інша річ — компанія «Укрметал», в яку перед виникненням міністерства добровільно й дружно об'єдналося щось близько півтори сотні підприємств і організацій — менш як третина належних до галузі. Компанія також хутно й спритно прикрасила знайоме монументальне приміщення своєю вивіскою і називає себе винятково ринковою, прогресивною та давно жаданою структурою — ніяк не інакше, і ображається: ми є, а уряд, одначе, надягає на галузь свою вуздечку. То про який мир може йтися?

Коїться щось незбагненне й дивне: зав'язалася «тиха» ворожнеча між Мінпромом і компанією. Ворожнеча на рівні неприязні, може, й відрази та люті, а достеменно — на рівні чуток, пліток, припущень, викривлених фактів. І мабуть, домагань за будь-яку ціну зберегтися, знищивши, ясна річ, «суперника». Наче людям більше нічого робити. Це вже не жарти, якщо брати до уваги брили проблем, якими треба займатися.

Отже давайте спокійно розберемося в ситуації і поміркуємо, як то воно має все бути, якщо виходити з інтересів і галузі, і України загалом та економічних реформ зокрема. А оскільки поставлена під сумнів потреба самого Мінпрому, то пошукаємо насамперед відповіді на це запитання.

ВСЕ Ж ТАКИ поширена зараз думка, наче рухатися до ринку означає рішуче відмовлятися від державного втручання в економіку.

— Ось тільки хотілося б мені знати, звідки йде інформація, ніби ми підказуємо, коли на якій доменній печі фурми міняти чи, більше того, щоденно збираємо зведення про тонни виробленого металу? — обурюється заступник міністра Анатолій Голубченко, бо то правда, що в цій провині його штаб насамперед і звинувачують. — А в нас зовсім інші завдання...

Перечитав уважно Положення про Міністерство промисловості України. Дійсно, про дріб'язкову опіку, командні вуздечки чи навіть серйозний постійний контроль і натяків не знайшов. Натомість довірено формувати технічну політику в галузі, перебудовуючи її структуру так, щоб металурги України якомога повніше самотужки задовольняли і свої потреби, і загалом потреби економіки країни. Щоб усі ми чимдалі менше залежали від послуг зовнішніх партнерів.

Це з одного боку. З другого, Мінпром перебирає на себе і інвестиційну політику, питання кредитування, маючи на меті вже найближчим часом зупинити падіння виробництва і торгувати із зарубіжжям не сировиною, чавуном, слябами чи заготовками, а готовою металопродукцією, що, погодьтеся, дуже й дуже важливо. Нарешті, міністерство має сприяти реалізації проектів роздержавлення та приватизації підприємств, залучати їх у товарні ринки та комерційні відносини до виконання державних замовлень.

— Якщо коротко, то, створюючи нову державу з ринковою економікою, ми покликані не командувати підприємствами, а забезпечувати їм умови для життєздатності і технічного вдосконалення, для технологічного прогресу і сьогодні, коли порушено традиційні зв'язки, і особливо завтра, коли орендні, акціонерні або й приватні виробничі потужності опиняться в зовсім інших обставинах, — каже Анатолій Голубченко. — А тоді, смію вас запевнити, металургійні заводи, комбінати й поготів будуть зацікавлені в державному органі, яким є Мінпром, зацікавлені в кредитах, держзамовленнях тощо.

Це вже прогноз Анатолія Костянтиновича на віддалену перспективу, ми ж поки мусимо погодитися з тим, що й сьогодні сильний і повноважний державний орган на зразок Мінпрому вкрай необхідний, якщо справді волієм потужного й сучасного металургійного виробництва в Україні, його конкурентоспроможності в європейських і світових масштабах. Чи будемо й далі за безцінь спродувати свої багатства або вимінювати їх, даруйте, на ганчірки? Та придивіться пильніше до практики «най-найринковіших» держав — хіба там обходяться без міністерств?

— Не варто поспіхом суперечити й компанії — тій же «Укрметал». Вона також має право на існування, якщо підприємства знайшли за потрібне згуртуватися на основі якихось спільних інтересів, потреб чи задумів. Адже, скажімо, комбінати «Криворіжсталь», «Азовсталь» і «Запоріжсталь» об'єднує не лише слово «сталь». То хай ускладчину й утримують компанію, коли розраховують на зиск від неї. І жодних сумнівів не виникало б, якби відразу не кілька «але»...

Перше: народилася компанія «Укрметал» за обставин загадкових і непевних. Ще в березні стало ясно, що Державний комітет з металургійної промисловості буде ліквідовано. То, не чекаючи урядового чи парламентського рішення (що йому прийде на зміну), з ініціативи голови приреченого комітету Олександра Поживанова близько півтори сотні підприємств та організацій і підписали засновницький договір. Мета? Ось тут і друге «але»: гортаючи статут компанії, невимовно дивуєшся — вона перебрала на себе ініціативу, себто функції державного міністерства, причому злагодженого за вчорашніми, гіршими взірцями. Як згодом мені пояснювали, силикані директори підприємств ще й не знали до пуття задуму про Міністерство промисловості України, а залишитися поодинці небезпечно і лячно. Інших аргументів, міркувань не було. Інших — це якихось конкретних, нових цілей, задля яких у ринкових світах і засновуються підприємницько-комерційні структури. Хоча переважна більшість підприємств стрімголов не увійшла до компанії, запідозривши, що це псевдоринкове утворення, підробка в дусі теперішньої моди. Воно ж тоді було видно, як на долоні.

А тепер і поготів: не йде принципово компанія на співробітництво з Мінпромом, і край — чого б, як ви думаєте? Воліє узаконення своїх повноважень і широких прав — по суті, монопольної незалежності наперекір політиці. Чи це, може, і є той шлях, який потрібен прийдешнім роздержавленню і ринковим відносинам? — запитаємо, перевіримо ще раз себе. Адже в чорній металургії України раніше виникли комерційні асоціації: «Металозабезпечення», «Металургкомплектобладнання», «Славутичсталь» — теж госпрозрахункові і добровільні, з якими Мінпром не має жодних сутичок та непорозумінь. То давайте порівнювати: згадані асоціації надають конкретні послуги підприємствам, з цього й живуть. Компанія ж «Укрметал» радше старається посісти місце міністерства (чи колишнього комітету) — звідси й випливають її маленькі секрети.

СЬОГОДНІ, на жаль, майже повсюдно вчорашні владні й адміністративні «контори» хутко перейменовуються в концерни, корпорації, асоціації і компанії (не лише в чорній металургії), навиворіт запроваджуючи в нашу економіку ринкові структури — зберігаючи власне звичне становище, і не більше. Хіба цього не видно? Погляньте: там і тут нові вивіски, а під ними — знайомі згуртовані шеренги «керманичів», які вміють лише командувати, розпоряджатися й ділити. І самі нівроку, безбідно та необтяжливо жити в силу високих «чинів». Цю метаморфозу і розпізнали ті підприємства і підгалузі, які стрімголов не кинулися в українську металургійну компанію.

Адже тільки конкретні проблеми, задуми, програми і проекти мають згуртовувати трудові колективи. І їм вирішувати, кого утримувати, від кого чекати віддачі й допомоги. Інакше навіщо збиратися в компанію? Задля того, щоб суперничати з державною структурою, певна річ, не варто... І у випадку з «Укрметалом» й поготів дарма шукати «підступи» Мінпрому в тому, що [illegible] ні з її співзасновників [illegible] заявляють: «Навряд чи компанію буде створено», інші вагаються або й відвертаються. Радикальні економічні перетворення мусять відбуватися знизу, з підприємств, а не зверху, як це ми спостерігаємо і в даному разі.

— Хоч як би вона не перебирала на себе якісь напрямки нелегких теперішніх процесів, Мінпром України лише вітав би її, — сказав насамкінець Анатолій Голубченко. — Адже штат нашого Дніпропетровського «філіалу» сімдесят чоловік, від помічників відмовлятися не доводиться...

Нагода тут уточнити ще [illegible] істотний момент. Своїм козирем компанія вважає той факт, що вона не черпає кошти з бюджету, діє на засадах госпрозрахунку. Але йдеться про елементарні відрахування з підприємств, по суті, обов'язкові, а не за надані послуги. Знову ж таки на повірку «маленький» секрет нинішніх перекручень-викривлень: відрахування на утримання компанії за вчорашньою традицією припадають на собівартість, відтак і на ціну, а компенсуємо їх ми з вами, споживачі-покупці. Якщо це належить до «комерційних таємниць», то не треба цього приписувати ринковим законам...

...Шкода, отже, що в чорній металургії України отакі перипетії зав'язалися — тоді, коли галузь має перейматися долею великих трудових колективів. Я розумію, що висловив тут лише власне бачення «пригоди». То висновок буде таким: трудові колективи галузі й мусять визначитися, хто їм тепер більше потрібен — міністерство чи компанія із міністерськими звичками? І яке міністерство та яка компанія, бо настає час серйозного й відповідального державотворення, становлення нових економічних відносин у цій державі.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровська область.

• *Справи бізнесові*

ЗАПАХЛО ГАМБУРГЕРАМИ

У Чернівцях гостювала делегація з канадського міста-побратима Саскатуна на чолі з мером Генрі Дейдеєм. Схоже, що нарешті обережні заокеанські інвестори повірили в наші добрі наміри переорієнтувати занепадаючу економіку на ринкові відносини. Сторони підписали угоду про тісне співробітництво в багатьох галузях. Насамперед буде налагоджено сучасні телеінформаційні комунікації між обома містами, без чого плідні бізнесові контакти неможливі. Канадці допоможуть звести в Чернівцях комфортабельний готель, фірмовий магазин, який торгуватиме саскатунськими товарами. З'явиться в столиці Буковини й ресторан фірми «Макдональд». У повітрі запахло гамбургерами. Та це так, дрібничка. Головне, що цариця співробітництва вже має засівачів. Є сподівання на добрий колос.

• *Народна ініціатива*

ФЕРМЕРИ РЯТУЮТЬСЯ САМОТУЖКИ

На сторінках газет триває вже довга, навіть задовга дискусія на важливу тему: чи вийде в український степ український трактор? З тону суперечань відчувається, що чекати треба ще, і довго. Тому фермери, зокрема буковинські, рятуються самотужки. Багато з них взялося за виготовлення саморобних тракторів та причіпних знарядь до них. І виявили фаховість, хист і, не побоюся сказати, талант.

Їй-Богу, не кожний професійний конструктор здатен втяти такого «Гномика», як вдалося це самоукові з Великого Кучурова Сторожинецького району Миколі Бульбуку. Сім операцій може виконувати непоказний на вигляд малюк. Він і жне, і сіє, й косить, він республіку підносить, як казав наш відомий поет. Трьох літрів солярки вистачає тракторцеві на цілий день роботи.

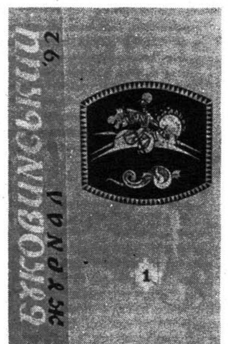
На Буковині офіційно зареєстровано більш як чотириста власників саморобних механізмів. Незабаром в Чернівцях влаштують виставку їхнього доробку.

• *Собори наших душ*

З ПЕРВІСТКА БУДУТЬ ЛЮДИ

У застійні часи можновладці намагалися замовчувати правду про видавничу діяльність на Буковині, коли вона входила до складу Австро-Угорщини. І було чого, адже в цьому краї, хоч і теж поневоленому чужинцями, нарікань на брак друкованої продукції не було. Українці мали свої журнали, газети, для них випускали чимало книг. У чернівецьких друкарнях побачили світ твори багатьох західноукраїнських письменників.

У радянський період цю царину було занедбано. В області не було навіть власного журналу. З'явився він лише тепер. «Буковинський журнал» заснували Чернівецький держуніверситет, обласні відділення товариства «Просвіта» та Українського фонду культури, облполіграфвидав. Не пошкодувала

коштів і обласна адміністрація.

Після виходу першого числа часопису спонсори (а краще тут сказати — меценати) полегшено зітхнули: з первістка будуть люди. Часопис подає роман Ольги Кобилянської «Апостол черні», який радянська цензура пильно тримала за сімома замками заборон, спогади відомого громадського й політичного діяча, віце-президента Національної Ради ЗУНР Омеляна Поповича «Відродження Буковини». Цікаві матеріали подано і в розділах «Народознавство», «Чуєш, брате мій», «Куток перекладача» та інших.

«Буковинський журнал» уникнув провінційності й хуторянства. Кредо часопису — стати цеглиною в підмурівку відродження української духовності.

• *Презентації*

ІНСТИТУТ БУКОВИНИ

відкрито в краю Черемоша і Прута

У повоєнні роки в німецькому місті Аусбург з'явився Інститут Буковини. Створили його вихідці з краю, що емігрували в різні часи під тиском історичних обставин. Спонукав їх на такий крок потяг душі до рідної землі, де витворилося унікальне культурне середовище. Згодом подібні заклади було започатковано в Гейсі (США), Тель-Авіві, Варшаві, Сучаві (Румунія). А в самій Буковині такої інституції не було.

Демократична влада вирішила, що такий заклад вкрай потрібен області, адже він допоможе згуртувати науковий потенціал на розв'язання нагальних економічних і духовних проблем. Отож Інститут Буковини дістав офіційне благословення й матеріальну підтримку.

При Інституті діятимуть відділи економічних, природничих, історичних досліджень, національних культур. До співпраці із закладом залучатимуть українських і зарубіжних учених, що спеціалізуються на питаннях буковинознавства. Під егідою Інституту скликатимуть наукові конференції, симпозіуми, влаштовуватимуть презентації наукових розробок. Тут буде велика книгозбірня. До речі, п'ять тисяч книг подарував для неї Віденський університет. Є власна поліграфічна база, це допоможе налагодити й розвинути видавничу справу. Співпрацювати з новоствореним закладом вже зголосилися представники Віденського університету, Австрійського інституту Південно-Східної Європи, Інституту Буковини з Аусбурга та Сучавського університету.

Інститут очолив професор Олег Панчук, знавець багатьох європейських мов, родич письменниці Ольги Кобилянської.

• *Дрібниця, але...*

ГІМН — СПІВАВТОР УСПІХУ

Чернівецька футбольна команда «Буковина» вдало провела перше коло національного чемпіонату України, ведучи перед у своїй підгрупі. Уболівальники клубу вважають, що на переконливі перемоги над грізними суперниками надихав власний гімн клубу. Написали його на замовлення «Буковини» солісти Чернівецької філармонії народні артисти України Назарій Яремчук та Павло Дворський — давні шанувальники команди. Вони ж дуетом і виконують свій твір.

Повірте на слово, мелодія бере за душу. Під час її звучання найвідданіша команді публіка встає і підхоплює приспів.

Може, за гімном чернівецьких футболістів з'являться й гімни інших команд, а відтак і гімн національного чемпіонату?

• *Добрий досвід*

ЖИВІТЬ ДОВГО, ЛЕЛЕКИ!

Донедавна високовольтні електромережі на Буковині були місцем загибелі таких птахів, як чорногузи та чаплі. Сідаючи на опори, вони спричиняли коротке замикання і їх уражав струм. Виходили з ладу й електросистеми, припинялося живлення електрикою міст і сіл, підприємств.

Щоб запобігти цьому, з ініціативи працівників Чернівецького підприємства енергетичних мереж на Буковині обладнали спеціальними дротяними гребінцями ті місця опор, де наражалися на смерть птахи.

І за це хочеться зняти капелюха перед винахідливими енергетиками. Добре й людям, і птаству.

«ТРИМАЙТЕ ШАРОВАРИ ДЛЯ ІСТОРІЇ»

Калина Гузар-Угрин мешкає у Франції. Недавно вона навідала Буковину, щоб добитися реабілітації своїх незаконно репресованих родичів. І завдяки її старанням каїнову печать з невинних людей було знято. При цьому наша колишня краянка завдала клопоту обласній прокуратурі, зажадавши, щоб довідку про реабілітацію їй видали українською мовою, а не російською, як зазвичайно робити в цій державній установі.

Дісталося від йоржистої справедливої жінки й нечемам-чиновникам з ряду наших службових установ.

Після перебування на прадківщині пані Калина вирішила поділитися з буковинцями враженнями від мандрівки. Місцями її лист, вміщений в одній з місцевих газет, звучить різко. Але за ним гірка правда за наше сьогодення, наші порядки. «Критикую вас від великої любові, зі щирою вірою, що знайдете в собі мужність вимести сміття із занедбаної хати», — зауважує наша закордонна посестра.

Подаємо кілька уривків з цього відвертого листа.

• *Лист з діаспори*

«...Вулицею Кобилянської у Чернівцях, що є офіційно пішохідною, безперешкодно їздять легкові й вантажні автомашини. Ніхто не звертає уваги на знаки заборони. Поряд проходять міліціонери, але недисциплінованість водіїв їх не обходить. Тож питається: навіщо такі охоронці порядку?

...Побувала в кількох лікарнях. Від того, що побачила там, моторошно на душі. У палатах і коридорах бруд, бридко, незатишно. Лікарі відвідують хворих із запаленими цигарками в руках.

...Оглянула краєзнавчий музей. Там тоді була виставка писанок та культових речей — ікон, хрестів тощо. Експонати загалом чудові, коли б не така прикрощ. Серед них у вітрині виднілося якесь дурнувате на вигляд пластмасове курча з яйцем на голові. Такого огидного ніколи не бачила.

Як можна поряд показувати святу ікону й немудру дитячу забавку? Що за брак смаку, що за некультурність? Не знаю директора вашого краєзнавчого музею, але переконана, коли б таке сталося у Франції, то він не протримався б і дня на своїй посаді.

...У художньому музеї мала нагоду ознайомитися з виставкою робіт канадського художника, буковинця за походженням Василя Курилика. «Страсті Христові» — це вершина його творчості. А як ви поставились до цих шедеврів? Порозвішували їх сяк-так на стінах, знехтували хронологічний порядок. Спочатку бачимо Христа воскреслого, а вже потім розіп'ятого.

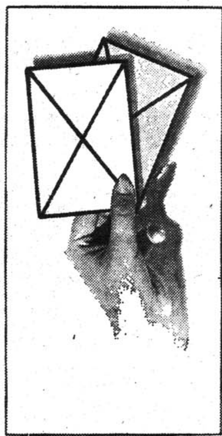
Мене таке свавілля ображає. Ні, не вмієте ви дорожити своєю історією. Поки що лише декларуєте любов до неї.

...Ввечері побачила телепередачу про те, як учасники козацького зібрання проголошували Чорновола за свого гетьмана. Аж плакати захотілося від цієї пародії. У XX столітті не можна штучно відроджувати козацькі традиції буквально. Вам треба творити власну економіку, сучасну культуру, модерну армію. Шаровари, прошу, тримайте для історії. Або для театру».

Василь БАБУХ, власний кореспондент «Голосу України» по Чернівецькій області.

Телефон корпункту в Чернівцях—2-63-15.

Тему підказали читачі

ПОТЕРПІЛИЙ СТРАЖДАЄ ДВІЧІ

«Дев'ять місяців лікувався, півроку ходив на милицях, а водія, котрий мене збив, ніяк не покарано. Він навіть відмовляється повернути мені гроші, витрачені на лікування...» — скаржиться наш дописувач з Черкаської області, який потрапив у дорожньо-транспортну пригоду (ДТП). Його прізвища ми не називаємо, бо слідство поки що триває. У схожій ситуації і В. Снєгуров з Гайсина Вінницької області, А. Тобілко з Кіровоградщини, М. Москаленко з Білої Церкви. Які ж права мають потерпілі й чим можна зарадити згаданим авторам листів?

Крім Кримінально-процесуального кодексу України відповідь на це запитання дають також постанова Пленуму Верховного суду України від 31 березня 1989 року (журнал «Радянське право», 1989 р., № 7) та деякі інші нормативні акти. Під час наїзду потерпілому може бути заподіяно тілесні ушкодження, каліцтво, зіпсовано одяг, взуття, можливе зникнення його цінних речей тощо. Для відшкодування цього та іншого потрібно подати відповідний позов або слідчому, який веде справу, або безпосередньо до суду під час її розгляду. І слідчий, і суд зобов'язані вжити заходів для задоволення цього позову — накласти арешт на майно обвинуваченого чи підсудного, на його заощадження в банках, за потреби — вжити заходів до розшуку такого майна або заощаджень. Слід мати на увазі, що в першу чергу стягнення здійснюють саме за рахунок цінного майна або вкладів відповідача й тільки тоді, коли їх не вистачає, можливе відшкодування за рахунок його заробітної плати щомісячними виплатами.

Позовну заяву потерпілого суд має обов'язково розглянути й вирішити одночасно з розглядом кримінальної справи. Винятки з цього правила передбачені законом. Наприклад, коли підсудного виправдано або коли слідчий «закрив справу», тобто припинив провадження у справі. Але й тоді постраждалий громадянин може повторно подати свій позов до суду в порядку цивільного судочинства і доводити свою правоту незалежно від вироку або постанови слідчого. Тим більше що стаття 450 Цивільного кодексу України передбачає обов'язок власника автомашини (зрозуміло, що це не завжди водій) відшкодувати завдані збитки, незважаючи на те, хто в цьому винен. Лише дві обставини звільняють його від цього. Перша — якщо ДТП сталася внаслідок непереборної сили, приміром, стихійного лиха. Судова практика відносить сюди також приховані несправності систем гальмівної й управління, крадіжку, якщо власник зробив усе потрібне для охорони, та інші подібні обставини. Друга — якщо буде доведено, що потерпілого збито внаслідок його умисних дій.

Разом з тим розмір відшкодування може бути істотно зменшений, наприклад, коли збитий громадянин припустився на дорозі грубої необережності. А якщо при цьому немає і конкретної вини водія — власника автомашини, його взагалі можуть звільнити від відшкодування збитків. Проте відмінність між звичайною необережністю на дорозі і необережністю грубою законом не визначена. Судді визнають її самі в конкретних справах. У керівних роз'ясненнях з цього приводу, на жаль, йдеться тільки про перебування потерпілого в нетверезому стані, яке саме по собі ще не є підставою для зменшення розміру відшкодування. Звичайно, дехто з наших громадян вважає, що пиятика без пригод — це просто алкоголізм, але ж і п'яниця не завжди винен у тому, що опинився під колесами. До речі, міру вини кожної з дійових осіб ДТП треба визначати у відсотках, що істотно впливає на розрахунки між ними.

Власник джерела підвищеної небезпеки повинен відшкодувати збитому автомашиною громадянинові різницю між втраченим заробітком та виплатами за листком тимчасової непрацездатності, звичайно, коли така різниця є. Сплачувати треба до повного відновлення працездатності, що визначають лікарі. А коли наслідком аварії стає каліцтво, то відшкодовувати доведеться вже різницю між втраченим заробітком і пенсією з урахуванням відсотків втрати професійної працездатності. Також повністю належить відшкодувати й витрати на ліки, додаткове харчування тощо. Єдина умова — потребу в цьому мають офіційно підтвердити лікарі.

Інший наш дописувач з Одещини — К. Куликов постраждав від злочинців аж двічі — у 1982 і 1984 роках. За тими цінами матеріальна шкода оцінювалась в майже дві тисячі карбованців. Порушили кримінальні справи, почали розслідування. Закон встановлює певний строк для цього. Як правило, він не може перевищувати двох місяців. Це коли злодіїв знайшли, а якщо ні? У справі Куликова, наскільки можна зрозуміти з офіційних документів, їх шукають і досі. Якщо взяти до уваги невтішні відсотки розкриття злочинів, то не варто розраховувати бодай на якесь відшкодування за рахунок злочинців. Та й судова практика донедавна виходила з того, що визначати вартість викрадених речей необхідно за цінами на час крадіжки або пограбування. У нашому випадку це 1982 рік — коментарі зайві... То, може, час змінити закони, час згадати, що крім злочинців у нас є й потерпілі і до них теж треба ставитись гуманно? Хоча вони, звичайно, не захоплюють заложників і не підпалюють слідчі ізолятори, щоб привернути увагу до власних проблем...

Сергій ТЕНЯКОВ.

Київ.

ЧИ ПЛАТИТИМУТЬ ПЕНСІОНЕРИ ЗА ПРОЇЗД?

Повертаючись до надрукованого

24 червня цього року в нашій газеті (№ 117) було надруковано юридичну консультацію про безплатний проїзд пенсіонерів приміськими автобусами, електропоїздами та річковими суднами, передбачений постановою Кабінету міністрів України від 23 вересня 1991 року за № 215 «Про додаткові заходи щодо посилення соціального захисту населення». За короткий час до редакції зателефонувало чимало читачів, а також надійшло багато листів з приводу того, що безплатний проїзд для пенсіонерів цими видами транспорту існує лише на папері.

Чи дійсно це так?

З'ясовуючи це питання, ми встановили, що деякі з пенсіонерів не взяли до уваги таке: положення про безплатний проїзд не поширюється на інші категорії автобусів та поїздів — так званий транспорт місцевого значення. Категорійність транспортних засобів встановлюється залежно від відстані їх руху. Не розрізняючи приміських та місцевих маршрутів, деякі пенсіонери безплатно їздили місцевим транспортом, вважаючи, що мають на це право. Але це не так.

Разом з тим це тільки один бік медалі. А другий полягає в тому, що на залізниці, наприклад, існувало розпорядження, за яким пенсіонери не могли скористатися наданим цією постановою правом безплатного проїзду приміськими електропоїздами, бо державна адміністрація залізничного транспорту України (Укрзалізниця) не одержувала грошової дотації на відшкодування збитків від встановлення даної пільги для пенсіонерів.

3-го серпня 1992 року редакція одержала листа з Міністерства фінансів України, в якому було сказано, що вищезгадана постанова Кабінету міністрів України діє в повному обсязі, а на «відшкодування збитків транспортних відомств від надання зазначених пільг у бюджеті України передбачені необхідні асигнування».

Що ж це за асигнування? За розрахунками Укрзалізниці, цієї дотації вистачить для відшкодування збитків лише до 1 січня 1993 року. Чи матимуть можливість пенсіонери після цього строку безплатно їздити приміськими електропоїздами, залежить від того, чи буде виділено залізниці додаткові кошти.

Одержавши дотацію, Укрзалізниця лише 5 серпня 1992 року (майже через рік після надання пенсіонерам права безплатного проїзду приміськими поїздами) телеграмою за № 71/43, підписаною віце-президентом Укрзалізниці В. Ярчуком, дала розпорядження своїм підрозділам про виконання п. 4 постанови. Цією ж телеграмою встановлено й термін використання пенсіонерами свого права на безплатний проїзд — 1 січня 1993 року, а також надано право безплатного проїзду пенсіонерам приміськими електричками на відстань до 50 км. Якщо врахувати, що згідно з розкладом руху приміських поїздів та поясненням, яке газета отримала від Укрзалізниці, до приміських поїздів належать ті, які мають маршрути довжиною до 150 км від міста (у розкладі руху вони позначені чотиризначним числом), то постає запитання: як встановити, скільки проїхав пенсіонер приміською електричкою? Як бути, якщо він проїхав не 50 км, а 50 км 500 м? І чому ця телеграма-розпорядження суперечить названій постанові, де пенсіонерам надано право безплатного проїзду приміськими електропоїздами, тобто тими, маршрут яких сягає 150 км, а не 50 км? То що ж виходить — розпорядження державного відомства вище за постанову уряду України?

Що ж стосується Української державної корпорації автомобільного транспорту (Укравтотранс), то вона одержала дотацію тільки на відшкодування збитків від проїзду громадян, які мають право безплатного проїзду міським автомобільним транспортом, але ж є ще й приміський автотранспорт. Як будуть відшкодовуватися збитки від користування останнім, невідомо (заплановані на це дотації ще не затверджено). Поки що корпорація все це взяла на себе.

Залишається додати, що п. 4 зазначеної постанови Кабінету міністрів України, як бачимо, поки що діє.

Отже, **пенсіонери мають право на безплатний проїзд** приміськими електропоїздами, загальна довжина маршруту яких не перевищує 50 км (поки Укрзалізниця не скасує зазначене розпорядження), приміськими автобусами та річковими суднами, якщо загальна довжина їх маршрутів не більш як 50 км.

Слід звернути увагу на те, що право на безплатний проїзд **не поширюється** на місцеві поїзди (у розкладі руху вони позначені тризначним числом), автобуси та річкові судна, а також на маршрутні таксі, незалежно від відстані проїзду.

Сергій ДЕМСЬКИЙ,
завідуючий юридичним сектором «ГУ».

Юридична консультація

Мій син ось уже рік навчається в одному з вузів Києва. Чи повинні виплатити йому щомісячну грошову допомогу, яку я одержувала за місцем своєї роботи, коли він був у школі і жив удома?

Г. Кравченко, село Морівськ Козелецького району Чернігівської області.

•

Згідно зі ст. 37 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», редакції від 19 грудня 19.. року громадянам, які мешкають на територіях радіоактивного забруднення, виплачують щомісячну грошову допомогу у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва і ведення особистого підсобного господарства. Так, у зоні посиленого радіологічного контролю цю допомогу виплачують в розмірі 30 відсотків мінімальної заробітної плати.

Її виплачують не всім, хто проживає на територіях радіоактивного забруднення, а громадянам з тих населених пунктів, де встановлено обмеження споживання продуктів харчування місцевого виробництва і ведення особистого підсобного господарства. Перелік цих населених пунктів наведено в додатку № до постанови Кабінету міністрів України від 23 липня 1991 року № 106. Ваше село у цьому переліку є.

А тепер по суті. З листа видно, що ваш син, Галино Михайлівно, нині проживає в Києві. Тому права на одержання цієї допомоги, як він, так і ви втратили.

* * *

У пункті «з» ст. 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення» зазначено, що водії великовантажних автомобілів мають право на пенсію за віком на пільгових умовах. Які автомобілі належать до цієї категорії?

Р. Корженко, Полтава.

Корпорація «Укравтотранс» і центральний комітет галузевої профспілки у листі від 25 березня 1992 року повідомили, що до великовантажних автомобілів, робота на яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах згідно з пунктом «з» ст. 13 Закону України «Про пенсійне забезпечення», належать автомобілі вантажопідйомністю 8 тонн і більше.

* * *

В якому розмірі за чинним законодавством стягують аліменти на неповнолітніх дітей?

Н. Федоренко, Радомишльський район Житомирської області.

Аліменти на неповнолітніх дітей з їхніх батьків стягують в такому розмірі: на одну дитину — чверть, на двох дітей — третина, на трьох дітей і більше — половина заробітку (доходу) батьків, але не менш як 25 відсотків мінімальної заробітної плати на місяць на кожну дитину (ст. 82 Кодексу про шлюб та сім'ю України).

Семен КАРЛИЦЬКИЙ,
юрист.

МОЖЕМО? МОЖЕМО!

Так щоб уже дуже можемо — то ні. Бо й сировина не наша, а італійська, і обладнання й технологія — звідти ж. Але головне — що працюють у просторому, світлому цеху наші люди. і вони вже навчилися випускати прекрасне взуття, що може будь-кому скласти конкуренцію на світовому ринку, не кажучи вже про внутрішній, де змітають усе, що хоч віддалено нагадує людську взувачку.

Отже, коли є сировина й технологія, наші люди вміють трудитися грамотно. І в них, у таких людях — головна запорука того, що все в нас буде як годиться.

Ми розуміємо, що спонукало канадського бізнесмена Леона Циллера і його компаньйонів вкласти долари у спільне україно-канадське підприємство «Дніплакс» у Дніпродзержинську. Бізнес — річ не сентиментальна.

Енергійний бізнесмен прийшов на наш ринок, прямо скажемо, заради ринку збуту і нашої дешевої робочої сили. Бо якщо пристойну за нашими мірками тутешню зарплату в купонах за місяць перевести на долари, то вийде сума, за яку канадський чи європейський робітник працюватиме хіба що день-другий. Але нам, хто вийшов із витратної економіки епохи розвинутого соціалізму, не до жиру. Нам до рівня зарплати розвинутих країн ще працювати й працювати.

Отож відзначимо позитивне. Що знайшлися канадські бізнесмени, які ризикнули капіталом, забезпечили обладнання, технологію і безперебійну сировину. І знайшлися тямущі люди в Дніпродзержинському об'єднанні «Азот», які в короткі строки організували будівництво сучасного приміщення, і тепер робітники мають роботу, покупці — взуття, держава — податки, а об'єднання «Азот», як основний вкладник капіталу у вигляді приміщення й систем забезпечення, — відповідну частку прибутків.

І все ж найбільша радість — від того, що і цей окремий приклад доводить: уміють наші люди добре працювати, вміють випускати продукцію світового класу. Отже, подолаємо ми кризу, неодмінно подолаємо. І зароблятимемо й житимемо, як люди.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Експрес-інформація

ШАПОШНИКОВ ВСТИГАЄ ПОВСЮДИ

Нарада міністрів закордонних справ держав СНД відкрилася вчора в білоруській столиці. Керівники зовнішньополітичних відомств обговорять питання підготовки бішкекської зустрічі глав держав співдружності, а також узгодять позиції до майбутньої 47-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН. Крім того, учасники мають торкнутися проблем в «гарячих» точках колишнього Союзу, зокрема в Таджикистані й в Абхазії.

Очікується, що в Мінську буде підписано угоду між Казахстаном, Киргизстаном, Росією і Таджикистаном щодо переговорів з Китаєм про скорочення збройних сил у регіоні. У зустрічі бере участь командуючий ОЗС СНД маршал Шапошников.

БЕЗПЕКУ ТРЕБА ГАРАНТУВАТИ

Ситуацію в Боснії й Герцеговині розглядали минулого понеділка на зустрічі міністрів оборони Італії, Франції й Іспанії в Римі. Учасники наради підкреслили, що, незважаючи на рішення лондонської конференції щодо Югославії, в регіоні продовжується насилля. Це викликає серйозне занепокоєння і вимагає додаткових заходів для того, щоб убезпечити перевезення гуманітарної допомоги у район конфлікту.

Тим часом у Сараєві продовжуються запеклі бої між сербськими й мусульманськими формуваннями з використанням бронетехніки і гранатометів. Сараєвський аеропорт, як і раніше, закритий для рейсів з гуманітарною допомогою.

ПРАГНУТЬ НЕМОЖЛИВОГО!

Зустріч між главою парламенту Литви Ландсбергісом і Президентом Росії Єльциним відбулася вчора у Москві. Сторони обговорили графік виведення російських військ з цієї прибалтійської держави. Литовські політики-радикали наполягають на тому, щоб російські військовослужбовці залишили Литву до кінця нинішнього року.

ЧЕРГА ДО ШИБЕНИЦІ

Перехідний уряд Афганістану неодноразово порушував угоду про припинення вогню. Зокрема, було піддано повітряному бомбардуванню позиції угруповання Ісламської партії Афганістану, заявив її лідер Хекматіар. Він додав, що з Кабула не були виведені узбецькі формування на чолі з генералом Дустумом, як це передбачалося угодою. У свою чергу афганський уряд назвав Хекматіара «винуватцем у недотриманні умов перемир'я».

Тим часом у центральному парку афганської столиці публічно повісили трьох злочинців. Ісламський суд звинуватив їх у збройному розбої і мародерстві. Після страти ешафот залишився на місці. Своєї черги на шибеницю чекають ще вісім мародерів і вбивць.

ЗАБУДЕМО СТАРІ ОБРАЗИ

Головою вищої релігійної Ради народів Кавказу обрано шейха уль-іслам Аллахшукюр Паша-заде, який очолював управління кавказьких мусульман. На думку шейха, релігійні діячі спільними зусиллями «повинні впливати на розум і серця людей, щоб забути старі образи і шанувати один одного». За словами Аллахшукюр Паша-заде, вища релігійна Рада докладе усіх зусиль на благо «мирного кавказького дому».

ПРОВОКУЮТЬ ДО «ХЛІБНИХ БУНТІВ»

Часті перебої з постачанням населення хлібом не випадкові. Про це заявив Прем'єр-міністр Румунії Столожан на засіданні Кабінету міністрів республіки. На ньому обговорювалися причини гострої нестачі хліба в кількох районах країни. «У мене є дані, що в деяких повітах хлібний дефіцит навмисне організовано. У такий спосіб дехто намагається викликати незадоволення громадян у період передвиборної кампанії», — додав прем'єр. За словами Столожана, уряд готовий забезпечити навіть воєнізовану охорону «всього ланцюга постачання населених пунктів хлібом».

ЗНАЙШОВ БОМБУ

Події в сусідньому Таджикистані нагадують бомбу уповільненої дії, яка може викликати в регіоні конфлікт, подібний до карабаського. Так сказав у інтерв'ю газеті «Ліберасьон» Президент Узбекистану Карімов. За його словами, вплив на ситуацію в Таджикистані мають події в Афганістані. Узбекистанський лідер також повідомив, що, на його думку, владу в Душанбе захопили фундаменталісти. Вони сформували збройні загони, загальна чисельність яких 15 тисяч бійців.

Є ЩЕ ПОРОХ У ПОРОХІВНИЦЯХ

Відкинув можливість створення нової коаліції — уряду національної єдності — за участю соціал-демократів канцлер ФРН Коль. Виступаючи на засіданні керівників християнсько-демократичного й християнсько-соціального союзів, він підкреслив, що правляча коаліція зберігає парламентську більшість і здатна до активних дій.

Можливість об'єднання у «велику» коаліцію почала обговорюватися у зв'язку з погіршенням стану національної економіки й зростаючими витратами на відродження економіки Східної Німеччини.

ПОЖАРТУВАВ!

Російська розвідка не присутня на території держав СНД. Про це повідомив керівник прес-служби зовнішньої розвідки Росії Кабаладзе. Однак західні аналітики вважають, що російські спецслужби матимуть у республіках колишнього Союзу свою агентурну мережу.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

ПОКЛИКАННЯ — ПІЗНАВАТИ СВІТ

Наш співрозмовник — Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Іспанії в Україні пан Едуардо ХУНКО.

З ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Народився 10 серпня 1945 року.

Розпочав дипломатичну кар'єру у Консульському управлінні МЗС Іспанії.

Працював у Посольстві Іспанії в Ель-Сальвадорі, у Генеральному Консульстві в Гамбурзі.

З 1983 року по червень 1988-го працював у МЗС Іспанії на посаді Голови Консульського управління; заступника генерального директора Управління у справах іноземних громадян в Іспанії.

З 10 червня 1988 року обіймав посади Посла Іспанії в Заїрі, одночасно, за сумісництвом Посла в Республіці Бурунді, Народній Республіці Конго та Республіці Руанда.

З лютого 1992 року призначений Надзвичайним і Повноважним Послом в Україні. Має дипломатичний ранг Повноважного Міністра.

Одружений. Має сина та дочку.

— Чому іспанський уряд вирішив відкрити Посольство в Україні?

— Ми керувалися загальним напрямком, якого додержують усі держави Європейського співтовариства. Оскільки Україна стала незалежною державою і з тим не можна не рахуватися, іспанський уряд вирішив відкрити дипломатичну місію найвищого рангу в Києві.

— Ваші завдання у цьому зв'язку?

— Їх два. Перше — зібрати інформацію про особливості України, її політичний лад, закони, економіку, щоб на цій основі співпрацювати. Ми, іспанці, маємо знати, що являє собою ваша держава, чого вона прагне. Подруге, ми вважаємо за необхідне встановити добрі відносини між нашими двома державами для початку у трьох напрямках. У політичному — контакти між властями, тобто урядовими і законодавчими структурами, політичними партіями. Я думаю, що невдовзі відбудеться жвавий обмін дружніми делегаціями України та Іспанії. Передбачено також активізувати економічні зв'язки. Особливе значення матимуть подальші торгово-економічні зв'язки, оскільки ми вже маємо контакти на офіційному рівні та на рівні приватних фірм. Багато уваги ми також приділяємо культурному обміну, який обіцяє бути дуже насиченим. В Іспанії триває рік культури. Як ви знаєте, він — ювілейний — 500-ліття відкриття Америки. Цю подію і американці, і європейці вважають дуже важливою для своєї історії та розвитку, для нас це — велике свято.

— Що вам вдалося зробити за час перебування в Україні?

— Я тут уже понад три місяці. Нещодавно ми винайняли тимчасове приміщення по вулиці Пархоменка, а також резиденцію для посла. Втім, щоб мати нормальні умови для роботи, доведеться ще дуже багато зробити.

— Розкажіть, будь ласка, про себе.

— У ролі посла Іспанії виступаю вдруге. Раніше був керівником дипломатичної місії в Кіншасі. Дуже багато працюю. В години відпочинку дивлюся теленовини, слухаю радіо, читаю газети. Трохи граю в теніс. Люблю гуляти вулицями Києва. Загалом, я не з тих, хто має одне найулюбленіше заняття. Моє покликання — цікавитися всім і бути всюди присутнім. Я все життя дивлюся на інших і виношую різні ідеї. Намагаюся зрозуміти людей і світ. Адже це робота дипломата — бачити, слухати, знати.

— Дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провів Артем ПРОХОРЕНКО.

Власкори повідомляють

Баку

А ПЛАТИТИМУТЬ ЗАРУБІЖНІ КОЛЕГИ

Новий міжнародний науково-дослідний інститут проблем фізики, технології та екології відкрито в столиці Азербайджану.

Його створено за ініціативою лауреата Нобелівської премії, директора Міжнародного центру теоретичної фізики (Пакистан) професора Абдусси Салама. Роботу дослідницької установи фінансуватиме пакистанський центр.

Ровшан АЛІЄВ.

Мінськ

СПЕКА НЕ ПЕРЕШКОДА

Незважаючи на спекотливе й засушливе літо, в Білорусі всупереч сподіванням зібрано непоганий урожай зернових.

За зведеннями Держкомстату республіки, їх урожайність нинішнього року перевищила торорічну і становила 31,2 центнера з гектара (торік вона була 28,8 центнера з гектара). Валовий збір зернових по республіці — 7 мільйонів 407 тисяч тонн. Таким чином, знову ж порівняно з минулим роком зібрано на мільйон тонн зерна більше. А це означає, що саме на стільки менше доведеться його купувати в державах СНД і країнах так званого далекого зарубіжжя.

Віктор ХОРОШКО.

ТАЄМНИЦЯ «ЗОЛОТОЇ ЛИХОМАНКИ»

Фотофакт

Людство пройняте багатьма пристрастями. Одна з них — золото. Чого принесло воно більше — радощів чи страждань — можна було б запитати у Джека Лондона чи Роберта Стівенсона. Проте їхні книги скоріше надають цьому металу ще більшої таємничості, ніж розтлумачують його чари.

На знімку: можливо, ці старателі кінця XX століття, що «миють» своє щастя на берегах Амазонки, доповнять своїх попередників і пояснять сучасникам: у чому ж таки магія золота? Бо дістатися через тропіки до золотих копалень навіть за сьогоднішньої техніки так само складно, як колись дійти до Аляски. Тільки там був лютий холод, а тут — задуха, надмірна вологість і хижі пірaньї. І все ж потік покликаних золотою пристрастю залишається таким же повноводним, як і тропічна Амазонка.

Фото з журналу «Шпігель».

Контакти і контракти

БУДЕ НОВИЙ БАНК

Як стало відомо з джерел, близьких до офіційних, планується створити турецько-казахстанський міжнародний банк. Його засновниками готові стати з турецького боку «Емлак банкафі» — до речі, який входить до групи трьох найбільших банків Туреччини. З казахстанського боку готовність виявили КРАМДС-банк та Алем-банк. Орієнтована дата народження новоствореного фінансового відомства — листопад нинішнього року.

Можливо, саме про це йшлося на недавній зустрічі Голови Верховної Ради Республіки Казахстан Абільдіна з генеральним директором державного турецького банку «Емлак банкафі» Сукру Карахасаноглу.

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

Проблеми

ГОЛОДНИЙ ТАНОК ВІЙНИ

Ще 10 тонн продовольства доправили два американські військово-транспортні літаки «Геркулес» С-130 в табори сомалійських біженців неподалік кенійського міста Вадижр. Звідти гуманітарну допомогу на вантажівках перевезуть у 60 розподільних пунктів, розташованих уздовж кордону двох країн. За 60 днів «повітряного мосту» планується з кенійського порту Момбаса в південні райони Сомалі переправити 145 тисяч тонн продуктів.

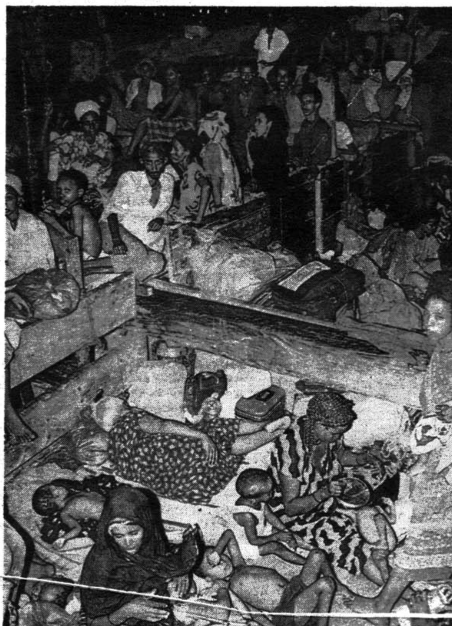
За оцінками західних експертів, у країні вже померла кожна четверта дитина, якій менше ніж п'ять років. Загроза голодної смерті нависла ще над трьома мільйонами людей. Основні причини трагедії — страшна посуха і громадянська війна. Після повалення в січні минулого року режиму Сіада Барре владу в країні захопив Об'єднаний сомалійський конгрес (ОСК). Тимчасовим президентом оголосили Алі Махді Мохамеда — власника готелів, який фінансував повстанців ОСК в сусідній Ефіопії. Проте з висуненням на передній план Махді не погодилися прихильники командуючого збройними силами ОСК генерала Мохамеда Фараха Айдида, який очолював боротьбу проти Барре. Вони звинуватили Махді в політиканстві і заявили, що не давали згоди на висунення його на пост тимчасового глави держави. Тим часом в травні 1991 року повстанці з Сомалійського національного руху оголосили північні райони країни незалежною Республікою Сомаліленд. «Не дрімали» й лідери інших угруповань... В підсумку країна опинилася поділеною на сфери впливу, а в столиці розгорнулися великомасштабні бойові дії між загонами Махді й Айдида. Ці події спричинили поділ Могадішо на два сектори.

Нині прихильники Айдида контролюють сімдесят відсотків території країни і південь столиці. Решта — під контролем інших повстанських загонів. Генерал Айдид запропонував Махді залишити Могадішо, щоб «уникнути непотрібного кровопролиття». Однак останній не поспішає скористатися такою можливістю. Західні аналітики висловлюють здогадку, що за спиною Махді стоять деякі впливові європейські політики.

Протягом останніх тижнів у сомалійській столиці панує відносний спокій. Але чи надовго зуміють лідери збройних формувань припинити криваву бійню. Від цього великою мірою залежить і майбутнє сомалійського народу, його виживання, а також постачання продовольства, які вже не раз переривалися через нестабільну ситуацію в країні. Деякі збройні групи захоплюють вантажі і створюють собі продовольчі запаси. Тому генеральний секретар ООН Бутрос Галі виступив з вимогою надіслати в цю країну 3500 «голубих касок» для захисту працівників гуманітарних організацій. За його словами, події в Сомалі нагадують замкнене коло: відсутність безпеки стоїть на заваді регулярним поставкам продовольства, а його нестача породжує анархію і голод. З цього приводу також виступив міністр закордонних справ Італії Коломбо, який заявив, що готовий надіслати свого представника у Могадішо, тільки щоб примирити супротивні сторони. Керівник італійського зовнішньополітичного відомства повідомив, що Італія готова надати своїй колишній колонії гуманітарну допомогу. Незважаючи на економічні труднощі, Нігерія відправила голодуючим у Сомалі манну і кукурудзяну крупи, сухе молоко і дитяче харчування. Реалізовують гуманітарні програми щодо цієї країни Франція, Великобританія, Ізраїль, Бельгія та Німеччина.

Тарас ПЕТРІВ.

P. S. Стало відомо, що в першому півріччі дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) надіслав до Сомалі 500 тонн продуктів.

Гортаючи зарубіжну пресу

ЧОРНОМОРСЬКО-ПРИБАЛТІЙСЬКИЙ СОЮЗ: «ЗА» І «ПРОТИ»

Останнім часом спостерігається тенденція до організації різних політико-економічних блоків на території колишнього СРСР. Привертає увагу ідея чорноморсько-прибалтійського союзу, до якого мають увійти країни Прибалтики, Україна і Білорусь. До речі, перспективи цього утворення поки що обговорюють тільки політичні оглядачі, а офіційні особи від коментарів утримуються.

Вперше про можливість створення такого союзу було заявлено в листопаді 1990 року в Мінську під час міжпарламентської конференції, в якій брали участь делегації Верховних Рад Білорусі, України, Литви і Латвії, представлені силами, що прагнули незалежності своїх країн. Мінська конференція відбувалася саме в час, коли у московській політиці зростали тенденції до використання сили в «непокірних республіках» Тому основною метою чорноморсько-прибалтійського союзу на той час мала бути консолідація сил, які протистояли б московсько-імперським амбіціям. На жаль, ця спроба була невдалою. І в першу чергу тому, що вплив національних сил в Україні і в Білорусі був слабким, а керівництво цих країн не насмілилося відкрито розірвати зв'язок з центром і взяти участь у створенні антимосковського блоку.

У 1992 році знову зайшла мова за чорноморсько-прибалтійський союз. На цей раз ініціатором створення союзу стала Україна, відносини якої з Росією в той час щодалі погіршувалися. Росія ніяк не могла змиритися з тим, що на карті Європи з'явилася нова сильна слов'янська держава. Крім того, відкривалася можливість, що в майбутньому Україна може стати найвпливовішою східноєвропейською державою, водночас ще більше розколюючи зону геополітичного впливу Росії. Тому зусилля України знайти союзників в особі трьох Прибалтійських республік — цілком логічні.

Разом з тим, для створення такого союзу є чимало труднощів. Перше: велика залежність економіки Прибалтійських країн від Росії, яка, крім того, є ще й основним для цих країн ринком паливно-енергетичних ресурсів та сировини. Друге: більшість комерційних структур Прибалтійських держав «працює» для російського ринку. Тому офіційна переорієнтація цих республік навряд чи викличе радість у приватному секторі. Третє: втілюючи в життя ідеї чорноморсько-прибалтійського союзу, потрібна більша єдність Литви, Латвії та Естонії. Четверте: є побоювання, що українсько-прибалтійські відносини можуть погіршати через проблеми українців, які живуть в Латвії та Естонії. П'яте: бажання України налагодити союзницькі взаємини з країнами Прибалтики продиктоване загалом зовнішньополітичними розрахунками, оскільки економічний потенціал України дозволяє їй самій витримати натиск Росії. Тим часом втрата східного ринку для Прибалтійських держав може мати негативні наслідки, які не зможе компенсувати Україна.

Росія занадто хворобливо реагує на будь-які антиросійські комбінації, бо, втративши стратегічний вихід до Чорного моря, ідею створення чорноморсько-прибалтійського союзу бачить як бажання відлучити її від Балтійського моря. Російська дипломатія намагається перешкодити втіленню цієї ідеї в життя.

«День за днем» (Естонія).

ЗАХИСТ ГРЮКНУВ ДВЕРИМА

Ситуація

Своєрідний спосіб боротьби за дотримання законності судово-слідчими органами Вірменії знайшли представники республіканської колегії адвокатів.

На одному з процесів у Верховному суді РВ, де слухалася справа по звинуваченню в тяжкому злочині семи осіб, троє із чотирьох адвокатів відмовились від захисту своїх підопічних. Цей крок став актом протесту проти беззаконня і свавілля, що панують у роботі правоохоронних і судових органів республіки.

Справа в тому, що під час попереднього розслідування слідчий допустив чимало грубих порушень закону. Але прокурор не врахував (на думку адвокатів — навмисне) цієї обставини і побудував звинувачення саме на матеріалах слідства. Крім того, захист помітив упереджене відношення до справи з боку суду. Все це стало приводом для протесту.

Треба сказати, що дії самих адвокатів виходять за рамки законності і безпрецедентні в судовій практиці. Але захисники зробили ставку на те, що тільки в такий спосіб можна було привернути увагу громадськості до випадків порушення закону представниками третьої влади. Правда, за такий демарш їм загрожує виведення зі складу колегії адвокатів.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Єреван.

Руки вгору!

СКЛАДИ ГОРЯТЬ ЧЕРЕЗ... ГРАБІЖНИКІВ

За повідомленням інформаційно-аналітичного центру Міністерства оборони Азербайджану, невідомі особи вчинили спробу нападу на військовий склад у Шарурському районі Нахічеванської Автономної Республіки.

«Акція» не вдалась. Однак слід зазначити, що подібні дії не раз ставали причиною пожеж на військових об'єктах. Наприклад, таке недавно сталося неподалік Баку. Тоді мешканці столиці протягом однієї ночі почули сотні потужних вибухів. Але в жодному з випадків винних не знайшли.

Знання — сила

В ТУРЕЧЧИНУ З ТУРКМЕНИСТАНУ

Дві тисячі посланців цієї середньоазіатської республіки сядуть з нового навчального року за парти турецьких навчальних закладів в Анкарі, Ізмірі та Стамбулі.

Нині в республіці діє спеціальна комісія з відбору талановитої молоді. В її складі є й турецькі спеціалісти. Всі витрати за цією програмою взяла на себе Туреччина: учні будуть забезпечені житлом і отримуватимуть стипендії. Серед кандидатів на навчання — випускники 8 і 10 класів, а також молоді туркменистанські вчені.

70 чоловік пройдуть навчання за докторською програмою, 200 — за магістерською. Це громадяни республіки, що мають вищу освіту, кандидати наук і викладачі вузів. Крім того, 1300 чоловік з десятирічною освітою прослухають бакалаврську програму. Ті, що закінчили 8 класів, отримають професійну освіту.

Головна увага буде приділена підготовці фінансистів, лікарів, правознавців, банківських службовців, портовиків, будівників мостів та тунелів — словом, тих спеціалістів, яких не вистачає в республіці.

Огульбібі АМАННІЯЗОВА.

Ашгабат.

...ТА УЗБЕКИСТАНУ

Понад 300 учнів узбекистанських профтехучилищ вирушать на навчання в індустріальні ліцеї Турецької Республіки. Раніше з допомогою тестування було відібрано молодь з необхідним обсягом знань. З ними відбулася зустріч у республіканському Будинку вчителя. Викладачі, майстри виробничого навчання, шефи напутили своїх вихованців, побажали їм щасливої дороги й успішного навчання. В зустрічі взяли участь заступник прем'єр-міністра Узбекистану Карабаєв та міністр народної освіти республіки Юлдашев.

Зульфія РАСУЛІ.

Ташкент.

НАШЕ ДОРОГЕ НЕЗНАННЯ

Наука

УКРАЇНА — унікальний центр концентрації науково-технічного потенціалу. На території республіки розташовано більш як 1300 науково-дослідних інститутів, вузів, проектно-конструкторських і технологічних бюро, організацій та установ (в тому числі: 114 — академічного профілю, 970 — галузевого, 148 — вузівського. Особливим інтелектуальним центром покликана стати відроджена Києво-Могилянська академія). В наукових організаціях нашої держави працює 650 тисяч чоловік, з них майже 7 тисяч докторів наук і понад 78 тисяч кандидатів. До 1991 року в Києві кожний восьмий із зайнятих у народному господарстві працював у науці. У Харкові — кожний 12-й, Донецьку і Дніпропетровську — кожний 13-й.

В Україні до недавнього часу науково-технічною діяльністю керували близько 80 союзних і республіканських міністерств і відомств. Але щедрі державні асигнування діставалися передусім тим науковим установам, які так чи інакше були пов'язані з військово-промисловим комплексом. Решта галузей бідували й бідують досі. Більшість лабораторій, кафедр, обчислювальних центрів обладнані абияк, не забезпечені сучасною інформацією, не мають достатніх прав у доборі кадрів і зовсім беззахисні перед адміністративною сваволею.

Науковим потенціалом України як єдиним цілим нині ніхто, по суті, не займається, ніхто не піклується про його збереження, розвиток, переорієнтацію на нові завдання і нові принципи господарювання. І як результат — занепадає фундаментальна наука, різко знижується питома вага капітальних технологічних і проектно-конструкторських розробок. Скоротився обсяг централізованого фінансування робіт, розпадаються науково-технічні колективи. Словом, науково-технічний потенціал України нині в кризовому стані.

Одним з основних важелів управління науково-технічними програмами є фінансування. Загальні витрати на науково-дослідні роботи в 1991 році становили близько 4,5 мільярда карбованців, тоді як у Франції — 16,2, Великобританії — 15,4, Німеччині — 22,5, Японії — 41,7, США — 12 мільярдів доларів. Така «турбота» про науку в Україні призвела до того, що за оснащеністю науковими приладами, засобами автоматизації, матеріалами, літературою наші науково-дослідні інститути відстають від індустріально розвинених країн на 7—8 років.

Наука дає ефективні результати лише тоді, коли є надійна матеріальна і фінансова підтримка з боку держави. Особливо це стосується академічної науки, яка проводить найважливіші теоретичні дослідження, розробляє міжгалузеві науково-технічні програми загальнодержавного значення. Корисно було б, щоб поряд із бюджетним фінансуванням розвивалася дольова участь зацікавлених підприємств, банків, різних фондів, як на основі повернення, так і на умовах кредиту.

Однією з серйозних проблем української науки є впровадження розробок у виробництво. Статистика свідчить: лише 87 відсотків винаходів застосовується на одному підприємстві і лише 0,5 відсотка — на трьох-п'яти. Це одна з причин роботи вчених «ухолосту».

Відомо, що наукові розробки — це товар, який має ціну. За послуги науки треба платити, і послуги ці не такі дешеві, як дехто хотів би думати. Але у нас оплата інтелектуальної праці схожа на знущання над самим поняттям «наука» — до 1989 року за розміром заробітної плати наукові працівники перебували на 14-му місці, а сьогодні його взагалі важко відшукати. Це негативно позначається на припливі молоді в науку. Якщо в 60-х роках у неї приходив приблизно кожний 7—8-й випускник вузу, то у 80-ті — лише кожний 22-й. Це призвело до різкого старіння кадрів. Так, якщо в 70-ті роки середній вік наукових працівників АН України становив 38 років, то нині — 45, а в деяких інститутах — навіть 50. Дані про вікову динаміку наукової творчості свідчать, що найбільше відкриттів здійснюють молоді люди до 30 років. Скажімо, А. Ейнштейну, коли він опублікував свої головні три статті, було 26 років, Є. Резерфорду, коли він відкрив альфа- й бета-промені, — 28, а матрицю щільності в квантову механіку ввів 19-річний Д. Ландау.

Великої шкоди підготовці кадрів завдала постанова ЦК КПРС і уряду, прийнята в середині 60-х років. Вона заборонила вченим науково-дослідних інститутів працювати у вузах. Це призвело до того, що студенти могли користуватися результатами академічних пошуків у кращому разі лише через кілька років.

Незалежна Україна успішно освоюватиме зарубіжний ринок лише тоді, коли матиме незалежну науку. У колишньому Союзі про науковий потенціал України центр не дбав. Комітет науки і техніки СРСР на 80 відсотків фінансував проекти центру, тоді як Україна одержувала лише 20 відсотків, виконуючи 80 відсотків госпдоговірних тем. 70 відсотків наукових досліджень, які виконувалися в Україні, не мали жодного відношення до України і не впроваджувалися у нас.

Як же подолати кризу в українській науці? Для цього насамперед необхідно розробити національну стратегію іноваційного розвитку, ключовою ланкою якого буде відбір національних науково-технічних пріоритетів; скласти реальний прогноз на перспективу, використавши досвід розвитку (а може, занепаду?) радянської науки. Усе це має сприяти активній організації в Україні наукоємних виробництв. Але найнагальніша проблема — кадри. Ось чому необхідно, щоб Верховна Рада України прийняла Закон про вищу школу, який би дозволив готувати спеціалістів з високим рівнем технічних знань. У зв'язку з цим доцільно поставити питання про підготовку спеціалістів широкого профілю у технікумах, училищах. Вона мала б сприяти прискореній адаптації фахівців у тих галузях, в яких вони працюватимуть.

Життя вимагає, щоб інтеграція технологій відповідала інтеграції професій. Але необхідно пам'ятати, що спеціалісти — це економічний ресурс, термін служби якого становить приблизно 30 років, а термін підготовки з урахуванням шкільної та вищої освіти і періоду адаптації на виробництві — 17—18 років. Ось чому важливо створити такі умови, щоб вивести на вищий рівень знань усі таланти і, природно, потурбуватися про матеріально-технічну базу як середньої, так і вищої освіти. На жаль, у більшості вузів понад 50 відсотків активних фондів зношено фізично, а понад 70 — морально. Про матеріально-технічну базу і рівень викладання в сільських школах годі й говорити.

Від третини до половини приросту національного прибутку в розвинутих країнах світу досягається нині за рахунок реалізації наукових розробок. Ми ж безнадійно відстали. Нам потрібні професіональні організатори виробництва, яких би готували на спеціально створених факультетах, у інститутах менеджменту.

У колишньому Союзі функціонувало 710 галузей і підгалузей, 560 тисяч підприємств і організацій, які виробляли близько 12 мільйонів найменувань продукції, управляли ними «практики», «висуванці». Результат знаємо. Сучасна економіка не може обійтися без консультантів з управління. За кордоном їх ще називають «консультантами нововведень», «каталізаторами», «агентами змін». Нині використовується навіть такий показник, як «консультантоозброєність», тісно пов'язаний з темпами науково-технічного прогресу. Так, в Японії він найвищий — один консультант на 2,5 тисячі жителів, у США — на 4,4 тисячі, у Західній Європі — на 12,5 тисячі. У країнах, що розвиваються, один консультант на 250—300 тисяч чоловік. Ми ж відстаємо навіть і від них.

Для розвитку і становлення ринкової економіки необхідний глибокий аналіз зарубіжного досвіду. Ізоляція в минулому дорого коштувала Україні. Чи варто доводити, що означають для вченого знання сучасного стану світової науки, ділові зв'язки з колективами кращих закордонних інститутів тощо.

Науку найближчим часом чекають нелегкі випробування. Наукові колективи потребують великих, гарантованих замовлень на розробку найновіших технологій, нових високоефективних матеріалів, машин, приладів, предметів народного господарювання, а не фінансових подачок. Уряду України слід було б потурбуватися про те, щоб не лише зберегти кадри і наукові розробки, а й підготувати дослідників вищої кваліфікації. Бо таке завдання під силу тільки державним органам, відповідальним за довгострокові інтереси суспільства. Знання коштують дорого, але незнання обходиться ще дорожче.

Володимир МАРУЩАК, старший науковий співробітник Інституту світової економіки і міжнародних відносин АН України.

На перехрестях культури

«Я ЗАЛИШАЮ

**Не секрет, що в Національному театрі опери т
не залишилося провідних артистів. Підписують
з непрестижними трупами і від'їздять за кордо
стка України, балерина Тетяна Боровик — одна з
ще вірить у рідний театр, що відкрив ювілейни**

— З яким настроєм почали новий сезон?

— З невеселим. Важко пригадати, скільки таких складних днів було за 16 років роботи. Є задуми підготувати нову програму, запрошення на гастролі, але навряд чи з цього щось вийде. Для артистів нічого світлого у нинішньому сезоні не передбачається. Мимоволі нас втягують у якісь закулісні чвари, інтриги, що забирають багато сил, здоров'я, нервів. На серці не радісно, бо розумію: через складні взаємини з керівництвом театру знову не здійснитися творчим планам. Витрачається дорогоцінний час, а життя балерини на сцені таке коротке!

— Більшість провідних солістів уже працює за кордоном за контрактами. Це можливість цікавої роботи і чималого заробітку. Ви також щось плануєте?

— Мені, звісно, хотілося б працювати в новій трупі, в
новому колект
себе у пласти
сі у мене не
годи.

**— Дивно, а
контракти арт
жчого профе**

— Якщо в
йозно не ціка
танням. І д
люблю свій т
то, своїх
сім'ю. Ць
вступив
училища. Ку
залишаюся в

**— Ви на
України, пр
Відчуваєте се
мою?**

— На гаст
в театрі... Н
балетмейстер
до кабінету і
б я хотіла
му місяці, по
Тепер можу
ви, планува
ступів. Та но
рі нічого цік

Мар'ян К

аб

а

Сучасна українська музична культура створюється не тільки в Україні, але й за кордоном, де плідно працюють талановиті композитори, диригенти, співаки й інструменталісти. Наша західна діаспора, котру ще недавно картали як буржуазно-націоналістичну, щедро відкриває сьогодні свої великі художні багатства, активно сприяючи національному духовному відродженню й розбудові незалежної Української держави. «Все своє життя я присвятив служінню українській культурі, хоча виїхав з України ще дворічним хлопчиком у 1927 році, — говорив мені нещодавно в Парижі відомий французький композитор Мар'ян Кузан, який народився у селі Ісаї над річкою Стрий поблизу Старого Самбора на Львівщині. — Завдяки своїм батькам я ніколи не відривався від рідних джерел, від народної пісні. Формувався я, звичайно, під могутнім впливом нової віденської школи, зокрема Шенберга, Берга, Веберна і французької музики XX століття, бо навчався у Паризькій консерваторії по класу композиції у професора Ж. Дандельота, улюбленого учня славнозвісних М. Равеля й Г. Форе. Але українські народно-пісенні інтонації постійно живили мої композиції».

І коли я слухав нову масштабну оперу Кузана «Спокуси святого Антонія», написану на лібретто широко знаного у Франції поета Фредеріка Трістана за біблейськими мотивами, прем'єра якої з тріумфом відбулася в прекрасному новозбудованому оперному театрі міста Тур, то відчував животворний подих українського мелосу, що зігрів сучасну за виразовими засобами багатопланову партитуру. Постановка цієї драматично насназеної, розцвіченої сонячним гумором опери, здійснена відомим у Європі режисером К. Крістофісом, котрий багато років співпрацював з Л. Вісконті та Ф. Дзефереллі, стала значною подією в музично-театральному житті Франції, викликавши зливу
захоплених
тупному сез
того Антоні
ло рампи
ській націо
виставою
зняти теле

А коли
оригінальн
Україні? А
ний Націо
театр давн
опусів су
Сьогодні,
всілякі іде
кращі тв
діаспори,
збагатити
ських
чи нов
музичн

Не проз
їні ще од
М. Кузана
солістів,
симфонічн
офіти» за
ченка. Та
грандіозни
валась у
залах СШ
ції. Прем'
ментально
ченого тис
ня Руси-У
Нью-Йорк
ветного о
тен-опера
солістів Д
Марти Се
лозова, А
го і Павл
двоє теж
з Атла
промовист
дження с
сучасної
ної музи
нальне,
до загал
щості. В
кий дири
з могутн
крив мас
торський
кий зміс
ми, з о
вияскрав
клики К
терського
ві, правд
ро найкр
братолюб

Ідею

Е

про науко-
науки і тех-
0 відсотків
ів центру,
одержувала
викону-
госпдоговір-
ктів науко-
ві викону-
ні не мали
ну до Ук-
джувалися

кризу в
? Для цьо-
обхідно роз-
ну страте-
розвитку,
о якого бу-
бльших нау-
пріоритетів;
прогноз
використав-
(а може,
ської науки.
активний
аїни науко-
Але най-
ема — кад-
хідно, щоб
країни при-
вищу шко-
олів готу-
з високим
знань. У
оцільно по-
по підго-
широкого
хумах, учи-
а б сприяти
ації фахів-
в яких во-

щоб інте-
відповідала
. Але не-
що спеці-
омічний ре-
фи якого
но 30 ро-
ростків з
тової та ви-
ад — 17—
у важливо
ну, щоб ви-
вісного знань
родно, по-
матеріаль-
як серед-
освіти. На
вузів по-
активних
фізично, а
ально. Про

матеріально-технічну базу і рівень викладання в сільських школах годі й говорити.

Від третини до половини приросту національного прибутку в розвинутих країнах світу досягається нині за рахунок реалізації наукових розробок. Ми ж безнадійно відстали. Нам потрібні професіональні організатори виробництва, яких би готували на спеціально створених факультетах, у інститутах менеджменту.

У колишньому Союзі функціонувало 710 галузей і підгалузей, 560 тисяч підприємств і організацій, які виробляли близько 12 мільйонів найменувань продукції, управляли ними «практики», «висуванці». Результат знаємо. Сучасна економіка не може обійтися без консультантів з управління. За кордоном їх ще називають «консультантами нововведень», «каталізаторами», «агентами змін». Нині використовується навіть такий показник, як «консультантоозброєність», тісно пов'язаний з темпами науково-технічного прогресу. Так, в Японії він найвищий — один консультант на 2,5 тисячі жителів, у США — на 4,4 тисячі, у Західній Європі — на 12,5 тисячі. У країнах, що розвиваються, один консультант на 250—300 тисяч чоловік. Ми ж відстаємо навіть і від них.

Для розвитку і становлення ринкової економіки необхідний глибокий аналіз зарубіжного досвіду. Ізоляція в минулому дорого коштувала Україні. Чи варто доводити, що означають для вченого знання сучасного стану світової науки, ділові зв'язки з колективами кращих закордонних інститутів тощо.

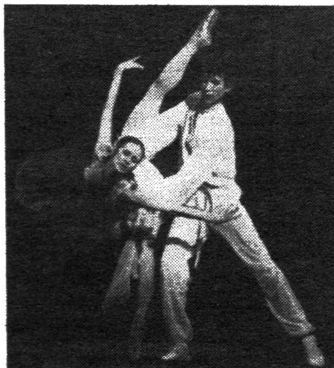
Науку найближчим часом чекають нелегкі випробування. Наукові колективи потребують великих, гарантованих замовлень на розробку найновіших технологій, нових високоефективних матеріалів, машин, приладів, предметів народного господарювання, а не фінансових подачок. Уряду України слід було б потурбуватися про те, щоб не лише зберегти кадри і наукові розробки, а й підготувати дослідників вищої кваліфікації. Бо таке завдання під силу тільки державним органам, відповідальним за довгострокові інтереси суспільства. Знання коштують дорого, але незнання обходиться ще дорожче.

Володимир МАРУЩАК,
старший науковий співробітник Інституту світової економіки і міжнародних відносин АН України.

На перехрестях культури — *Тетяна БОРОВИК:*

«Я ЗАЛИШАЮСЯ В ТЕАТРІ»

Не секрет, що в Національному театрі опери та балету майже не залишилося провідних артистів. Підписують контракти навіть з непрестижними трупами і від'їздять за кордон. Народна артистка України, балерина Тетяна Боровик — одна з небагатьох, хто ще вірить у рідний театр, що відкрив ювілейний 125-й сезон.

— З яким настроєм почали новий сезон?

— З невеселим. Важко пригадати, скільки таких складних днів було за 16 років роботи. Є задуми підготувати нову програму, запрошення на гастролі, але навряд чи з цього щось вийде. Для артистів нічого світлого у нинішньому сезоні не передбачається. Мимоволі нас втягують у якісь закулісні чвари, інтриги, що забирають багато сил, здоров'я, нервів. На серці не радісно, бо розумію: через складні взаємини з керівництвом театру знову не здійснитися творчим планам. Витрачається дорогоцінний час, а життя балерини на сцені таке коротке!

— Більшість провідних солістів уже працює за кордоном за контрактами. Це можливість цікавої роботи і чималого заробітку. Ви також щось плануєте?

— Мені, звісно, хотілося б працювати в новій трупі, в новому колективі, спробувати себе у пластиці, модерні. Досі у мене не було такої нагоди.

— Дивно, адже підписують контракти артисти значно нижчого професійного рівня.

— Якщо відверто, — серйозно не цікавилася цим питанням. І друга причина: люблю свій театр. Рідне місто, своїх глядачів, свою сім'ю. Цього року мій син вступив до хореографічного училища. Куди мені їхати? Я залишаюся в своєму театрі.

— Ви народна артистка України, провідна солістка. Відчуваєте себе в театрі примою?

— На гастролях — так, а в театрі... Недавно головний балетмейстер запросив мене до кабінету і поцікавився, що б я хотіла станцювати в цьому місяці, показав репертуар. Тепер можу вибирати вистави, планувати кількість виступів. Та нового в репертуарі нічого цікавого не передбачається.

— А чи може взагалі танцівник розкритися в Київському оперному?

— На даний момент нема такої можливості. Дається взнаки бідність. Театру бракує коштів, валюти, щоб запросити цікавого балетмейстера світового рівня.

Якось у Франції нас водили на екскурсію в Опера де Парі. Ми були вражені, що саме у акторів найбільша платня, і все робиться в першу чергу для них. А вже директори, адміністрація — то допоміжна ланка. У нас же все навпаки — адміністрація облаштовується, а артист, як завжди, на задвірках. Не виключено, що за таких умов всі кращі танцівники рано чи пізно покинуть театр.

— Криза в балеті, певно, впливає на моральну атмосферу в колективі?

— Не можу сказати, що у нас колектив єдиний. Кожен сам по собі. Всі заклопотані побутовими проблемами. Тож у молоді з'явилися апатія, небажання працювати. Коли ми тільки прийшли до театру, з ранку до вечора репетиційні зали були зайняті, а нині вони порожніють. Стимулом залишаються лише гастролі.

— Багато заробляєте на гастролях?

— Майже всі партії гонорарні, станцював виставу — заплатили. В Японії провідні солісти отримували 500 доларів за виступ. Свого часу платня на гастролях залежала від ставки. За одну партію різні солісти одержували різну суму.

— У червні-липні ви гастролювали в Японії вже як представники незалежної України. Щось змінилося порівняно з минулими поїздками?

— Японці дуже охочі до класики. Репертуар визначався японським імпресаріо. Цього разу замовили «Лебедине озеро», «Лускунчик» П. Чайковського і «Попелюшку» С. Прокоф'єва. Склад виконавців, як завжди, відбирало керівницт
атру, що, зро
кало розбрат
ж гастролі про
Це вже моя с
до Японії, і я
тєвих відмінно
ми турне. Вті
знають, що Ки
їна, що є така

— А що з'я
рі під новою
ви тепер прац
льному театрі?

— Нічого.
вивіски. Зруше
Хіба що докум
рішні радіоого
українською м
зарплату підви
знаю, скільки
— перерахун
час нашого ві

— У вас є м
на з балетом?

— Квартира
і не одержали
ку купили д
Південній Бор
півроку однок
не можемо с
жити ближче
день у нас роз
ку урок, потім
дин репетиці
ки. А ще мрі
дачу. І сина в
Все одно я хоті
працював у ки
рі.

Р
Юліан

На знімку:
вик та Віталі
леті «Лісова пі

Мар'ян Кузан з козацькою люльк

або Кілька штрихів про українського композитора, якому аплодують в Парижі, але якого майже не знають в Україні

Сучасна українська музична культура створюється не тільки в Україні, але й за кордоном, де плідно працюють талановиті композитори, диригенти, співаки й інструменталісти. Наша західна діаспора, котру ще недавно картали як буржуазно-націоналістичну, щедро відкриває сьогодні свої великі художні багатства, активно сприяючи національному духовному відродженню й розбудові незалежної Української держави. «Все своє життя я присвятив служінню українській культурі, хоча виїхав з України ще дворічним хлопчиком у 1927 році, — говорив мені нещодавно в Парижі відомий французький композитор Мар'ян Кузан, який народився у селі Ісаї над річкою Стрий поблизу Старого Самбора на Львівщині. — Завдяки своїм батькам я ніколи не відривався від рідних джерел, від народної пісні. Формувався я, звичайно, під могутнім впливом нової віденської школи, зокрема Шенберга, Берга, Веберна і французької музики XX століття, бо навчався у Паризькій консерваторії по класу композиції у професора Ж. Дандельота, улюбленого учня славнозвісних М. Равеля й Г. Форе. Але українські народно-пісенні інтонації постійно живили мої композиції».

І коли я слухав нову масштабну оперу Кузана «Спокуси святого Антонія», написану на лібретто широко знаного у Франції поета Фредеріка Трістана за біблейськими мотивами, прем'єра якої з тріумфом відбулася в прекрасному новозбудованому оперному театрі міста Тур, то відчував животворний подих українського мелосу, що зігрів сучасну за виразовими засобами багатопланову партитуру. Постановка цієї драматично наснаженої, розцвіченої сонячним гумором опери, здійснена відомим у Європі режисером К. Крістофісом, котрий багато років співпрацював з Л. Вісконті та Ф. Дзефереллі, стала значною подією в музично-театральному житті Франції, викликавши зливу захоплених рецензій. У наступному сезоні «Спокуси святого Антонія» побачать світло рампи в Греції, в Афінській національній опері, за виставою якої планується зняти телефільм.

А коли ж побачать цей оригінальний, цікавий твір в Україні? Адже наш столичний Національний оперний театр давно не звертався до опусів сучасних авторів. Сьогодні, коли зруйновано всілякі ідеологічні перепони, кращі твори композиторів діаспори, нарешті, мають збагатити репертуар українських театрів, відкриваючи нові грані національної музичної культури.

Не прозвучав досі в Україні ще один видатний опус М. Кузана — ораторія для солістів, великого хору та симфонічного оркестру «Неофіти» за поемою Т. Шевченка. Та ораторія, яка з грандіозним успіхом виконувалась у кращих концертних залах США, Канади, Франції. Прем'єра цього монументального твору, присвяченого тисячоліттю хрещення Руси-України, відбулася в Нью-Йорку у виконанні славетного оркестру Метрополітен-опера та її провідних солістів Джільди Круз-Рамо, Марти Сенн, Вячеслава Полозова, Андрія Добрянського і Павла Плішки (останні двоє теж українці) та хору з Атланти. І, певна річ, промовисто засвідчила народження справжнього шедевру сучасної вокально-симфонічної музики, в якому національне, самобутнє піднесено до загальнолюдської значущості. Відомий американський диригент Вілліям Нолл з могутньою експресією розкрив масштабний композиторський задум і філософський зміст Шевченкової поеми, з особливою наснагою виокремивши полум'яні заклики Кобзаря до волі, братерського єднання, до любові, правди й добра, бо «добро найкраще на світі — то братолюбіє!»

Ідею написання цієї ораторії М. Кузану подав владика Української католицької церкви у Франції єпископ Михайло Гринчишин, котрий і замовив йому партитуру, вважаючи, що тисячолітній ювілей необхідно відзначити появою багатопланового симфонічно-хорового полотна, пов'язаного з традиціями української духовної музики.

Натхненна робота над «Неофітами» поклала початок творчій співдружбі М. Кузана з владикою. Разом із композитором ми відвідали резиденцію під Парижем, де живе святий отець. І я був вражений масштабом ерудиції, глибиною знань владики в галузі світової й української літератури, музики, образотворчого мистецтва. Людина високої європейської культури, привітний, доброзичливий господар зачарував мене тонким розумінням завдань, які сьогодні постали перед світовим українським громадянством, зокрема перед інтелігенцією.

Несучи в своїй щедрій душі безмежну любов до України і все своє життя схиляючись перед генієм Тараса Шевченка, святий отець був добрим порадником й дбайливим меценатом під час написання «Неофітів», а після прем'єри поставив перед М. Кузаном велике й почесне завдання — втілити в сучасні музично-вокальні образи філософський зміст Шевченкових поем. Задумана композитором і владикою грандіозна вокально-симфонічна Шевченкіана — унікальне й перспективне явище в історії українського та й світового музичного мистецтва.

Як важливо, коли поруч з митцем є мудрий, доброзичливий порадник. Адже життя навіть визнаного композитора, як то кажуть, «на творчих хлібах» не таке вже й безтурботне. Бо щоденно і самовіддано працювати в галузі серйозної симфонічної музики в умовах жорстокого «ринку» — це справжній подвиг в ім'я високого мистецтва і розвитку національної художньої культури.

Мені пощастило послухати чимало опусів М. Кузана, подивитися у нього вдома відеокасети, на яких зафіксовані чудові концерти, де виконувалися його твори і де він сам стояв за пультом, виявляючи себе першокласним диригентом, а також сотні відгуків преси, акуратно зібраних і чітко систематизованих чарівною дружиною композитора Югет, закоханою в його музику.

Працюючи в різних жанрах (крім вокально-симфонічних, хорових і симфонічних творів в його доробку — балети, кіномузика, музика
до драматичн
манси), він ні
вається від на
реня, роблячи
сок у сьогоден
музику. Йо
чать у найпрес
народних конц
мах поряд з т
датніших комп
Їх дуже
ють критики.
музикознавець,
Сорбони, знав
ких культур у
тід Вірста, ко
був учасником
форуму укра
писав у своїй
ценції на пре
«Кантати
людини» про
нальне корін
сучасного ком
те, що викона
замовила фран
ва, а це свідче
визнання висо
і таланту
їнця. Які ж ми
дачі й байдуж
ціонального ду
ства! Адже сь
не зважає
гентам, викона
опановувати
бі діаспори.

Проте проце
ється надто по
загальмовано.
Кузан вже дві
раїну, його «П
нора і симфон
ру на слова
прозвучали на
раїнському му
тивалі в Києві
твори і у Льв
лях українсько
те це лише пе
багатобарвний
світ творчості
маючи досить
культурі, Мар
тягуючи свою
ку, завжди з в
кою говорить:
кий композито
ве в Парижі».

Юрій СТАНІЦ
доктор мист
ва, професор
Київ.

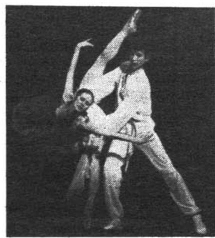
На знімку (з
Мар'ян Куза
Гринчишин. Па

Голос України

Тетяна БОРОВИК:

...СЯ В ТЕАТРІ»

...алету майже ...тракти навіть ...Народна арти... ...багатьох, хто ...25-й сезон.

..., спробувати ... модерні. До... ...ло такої на...

...е підписують ...и значно ни... ...ого рівня.

...ерто, — сер... ...лася цим пи... ...а причина: ...р. Рідне міс... ...ачів. свою ...у ... син ...ео... ...річного ...ені їхати? Я ...ему театрі. **...на артистка ...на солістка. ...в театрі при...**

...ях — так, а ...вно головний ...просив мене ...цікавився, що ...цювати в цьо... ...в репертуар. ...ирати виста... ...кількість ви... ...в репертуа... ...о не передба...чається.

— А чи може взагалі танцівник розкритися в Київському оперному?

— На даний момент нема такої можливості. Дається взнаки бідність. Театру бракує коштів, валюти, щоб запросити цікавого балетмейстера світового рівня.

Якось у Франції нас водили на екскурсію в Опера де Парі. Ми були вражені, що саме у акторів найбільша платня, і все робиться в першу чергу для них. А вже директори, адміністрація — то допоміжна ланка. У нас же все навпаки — адміністрація облаштовується, а артист, як завжди, на задвірках. Не виключено, що за таких умов всі кращі танцівники рано чи пізно покинуть театр.

— Криза в балеті, певно, впливає на моральну атмосферу в колективі?

— Не можу сказати, що у нас колектив єдиний. Кожен сам по собі. Всі заклопотані побутовими проблемами. Тож у молоді з'явилися апатія, небажання працювати. Коли ми тільки прийшли до театру, з ранку до вечора репетиційні зали були зайняті, а нині вони порожніють. Стимулом залишаються лише гастролі.

— Багато заробляєте на гастролях?

— Майже всі партії гонорарні, станцював виставу — заплатили. В Японії провідні солісти отримували 500 доларів за виступ. Свого часу платня на гастролях залежала від ставки. За одну партію різні солісти одержували різну суму.

— У червні-липні ви гастролювали в Японії вже як представники незалежної України. Щось змінилося порівняно з минулими поїздками?

— Японці дуже охочі до класики. Репертуар визначався японським імпресаріо. Цього разу замовили «Лебедине озеро», «Лускунчик» П. Чайковського і «Попелюшку» С. Прокоф'єва. Склад виконавців, як завжди, відбирало керівництво нашого театру, що, зрозуміло, викликало розбрат у трупі. І все ж гастролі пройшли успішно. Це вже моя сьома поїздка до Японії, і я не відчула суттєвих відмінностей з минулими турне. Втім, нині японці знають, що Київ — це Україна, що є така держава.

— А що з'явилося в театрі під новою вивіскою, адже ви тепер працюєте в Національному театрі?

— Нічого. Просто зміна вивіски. Зрушень — ніяких. Хіба що документація, внутрішні радіооголошення тепер українською мовою. Правда, зарплату підвищили. Ще не знаю, скільки отримуватиму, — перерахунок зробили за час нашого від'їзду.

— У вас є мрія, не пов'язана з балетом?

— Квартира. У театрі так і не одержали, минулого року купили двокімнатну на Південній Борщагівці, через півроку однокімнатну. Досі не можемо обміняти, аби жити ближче до театру. А день у нас розбитий — зранку урок, потім за кілька годин репетиція, часті виклики. А ще мрію добудувати дачу. І сина вивести в люди. Все одно я хотіла б, щоб Ваня працював у київському театрі.

Розмову вела Юліана ШЕВЧУК.

На знімку: Тетяна Боровик та Віталій Відінєєв у балеті «Лісова пісня».

«ЗАСУДІТЬ МЕНЕ КРАЩЕ ДО СТРАТИ»

СПОВІДЬ ОСОБЛИВО НЕБЕЗПЕЧНОГО ЗЛОЧИНЦЯ

У моїй розповіді немає жодного слова неправди, хоча розумію: важко повірити в щирість такого покидька, яким маю вигляд в очах суспільства. Я й справді негідник. Дві судимості за плечима (перша в двадцять років), користі від мене ні собі, ні людям. А недавно «загримів» ще й утретє. Все.

Дивлюсь я на небо в клітинку і хочеться битись головою об грати. По-дурному я знову потрапив за них, ой, як по-дурному. Не дружки з кримінального світу підвели мене цього разу під статтю, не прагнення «красивого життя» — власна наївність. Здавалось би, маю 41 рік, стільки за них накрутив, живи тепер, чоловіче, молитвами і Бога проси, щоб прийняв твоє каяття... Так ні, захотілося ще мені скуштувати земного щастя.

А все починалося романтично, як у кіно. Я «тягнув» свій другий строк: з десяти років ув'язнення на той час відсидів майже чотири. Про жінок з волі мріяв, як про щось недосяжне, чисте й велике. Якось у «Сільських вістях» було надруковано добірку ліричних віршів з портретом авторки і її адресою. Прочитав я трохи наївні, але щирі рядки, шкрябонуло щось по серцю, і вирішив написати за тією адресою. Подякувати за жіночність, яка проглядалася в словах віршів, за тепло, яким вони на мене війнули. На відповідь не сподівався: навіщо поетесі, хай і аматорці, нещасний зек? Але М. (із зрозумілих міркувань ми не вказуємо повні імена. — **Ред.**) досить швидко відгукнулася на мого листа. Він був, як промінець у темному царстві. Потім ще один. Жити стало, як казав один з теоретиків «світлого майбутнього», «краще і веселіше». Так зав'язалося наше заочне знайомство. А через кілька місяців М. відвідала мене у колонії і стала моєю дружиною. Шлюб наш зареєстрований за всіма правилами, хоч і ставали ми на «рушничок щастя» за колючим дротом.

Не буду приховувати, зустріч з М. мене трохи розчарувала. Зблизька вона була не такою романтично-тонкою натурою, як це здавалося з її листів. Манера одягатися, говорити були грубуватими, не вірилося, що це та сама жінка, яка заворожила мене своїми віршами. Може, від незвички, заспокоював сам себе.

За амністією мені трохи скостили строк. Вийшов на волю — і відразу ж до дружини: заживемо тепер, як усі люди, разом, то й непорозуміння розвіються, як дим. Але вони тільки починалися. З'ясувалося, що моя поетична М. постійно грала роль ніжної жінки. Насправді вона була звичайною, класичною жлобихою і коли не було потреби, не соромилася показувати справжнє обличчя. Я, звичайно, не принц. Але ж ніколи не приховував від неї свого минулого, вона знала, що виходить заміж за зека. Можливо, моє реноме злочинця не передбачало наївності, яку я виявив у перші ж дні знайомства: я повірив у жіночу вірність. Проте з'ясувалося, що моя дружина не цуралася чоловічої прихильності ні раніше, ні тепер. Серед «приятелів» були навіть підлітки. Коли я хотів відверто поговорити про свої «відкриття», М. махнула зневажливо рукою: мовляв, ти нічого не розумієш, багато відсидів і відстав від сучасного життя. Може, й так. Може, й справді, розпуста — це ознака сучасності, а гонорея — нагорода за вміння себе поводити за останньою модою. Тільки мені не потрібна така «модна» дружина, хоч я і «обдертий зек», «нездалий волоцюга».

Зібрав я після чергового загулу М. свої речі і подався вночі на автобусну станцію. Пропади воно пропадом, таке сімейне життя. Всі люди наді мною сміються: оце чоловік звільнився — з в'язниці та в будинок розпусти. А я, дурень, матері відцурався, майже десять років не бачив стареньку, а звільнившись, не до неї — до дружини поспішив. Усе, терпець увірвався.

М. догнала мене, почала благати: вернись. Я ж знав — черговий раз бреше. Просто прикро їй, що й цей чоловік її кидає, поганий зек йде від неї, відомої у селі жінки, на всю околицю знаменитої поетеси. Краще для гонору втримати його біля себе, та й для ширми. Який-не-який, а чоловік. За ним можна робити все, чого «сучасна» душа забажає. Тільки не піддався я цього разу на вмовляння. Не раз казав, та й у листах писав: усе пробачу, крім обману. Вона ж не просто обманювала, нахабно брехала на кожному кроці.

Побачила М., що благання не діють, і накинулася на мене з кулаками. Плювалась, дряпала мені обличчя, ображала мою чоловічу гідність, обзивала матір, рідню. Не витерпів я — каюсь, як останній ідіот, піддався на ту провокацію. Тієї хвилини не думав, що «здача» мені дорого обійдеться, що ніхто й до уваги не візьме мою ображену честь (що вона тільки кричала!), що відразу ж усі вирішать: знову зека на злочин потягло. М. усе правильно розрахувала. Загримів я, як миленький. Спочатку за «хуліганські дії», а почав «правди» вимагати — «замах на вбивство» пришили.

Одне слово, 11 років «світить» мені знову провести в місцях моєї юності. Ніхто не став розбиратися з моєю справою, як належить — ні слідчі, ні судді, ніхто у свідків не розпитав, яким я був останні роки і яке мав подружнє життя. Тавро «злочинець» не змити.

Може, й ви усміхаєтесь: от волоцюга, сльози ллє, помилування просить... Каюсь, прошу. Не помилування, а дорозслідування неупередженого погляду на мій нинішній злочин. Та розумію — це нездійсненна мрія. Тому прошу іншого: добийтесь для мене розстрілу. Стаття 93, п. 3, і все. Ніяких переживань.

Вовком вити хочеться: не зустрінь я свою поетесу — вже не сів би. Безглузде життя. Покінчити з ним — зараз немає можливості. А засудили б до страти — всім би легше було: на одного злочинця менше, та й я б відійшов з миром. Не прокурор, Бог би мене судив.

Мрію про смертний вирок, як про помилування.

В. І.
злочинець-рецидивіст.

...ВАН З КОЗАЦЬКОЮ ЛЮЛЬКОЮ,

...Кілька штрихів про українського композитора, якому ...ют ... Парижі, але якого майже не знають в Україні

...ензій. У нас... ...«Спокуси свя... ...обачать світ... ...ції, в Афін... ...ній опері, за ... планується ...

...обачать цей ...ікавий твір в ... наш столич... ...ий оперний ...звертався до ...х авторів. ... зруйновано ...ні перепони, ...композиторів ...шті, мають ...туар україн... ...в, від ваю... ...наці... ...ьної ...ри.

...досі в Укра... ...датний опус ...ораторія для ...кого хору та ...кестру «Не... ...ою Т. Шев... ...орія, яка з ...іхом викону... ... концертних ...нади, Фран... ...цього мону... ...ру, присвя... ...тю хрещен... ..., відбулася в ...конанні сла... ... Метрополі... ... провідних ... Круз-Рамо, ...чеслава По... ...Добрянсько... ...шки (останні ...иці) та хору ..., певна річ, ...ідчила наро... ...ього шедевру ...но-симфоніч... ...кому націо... ...нє піднесено ...ської значу... ... американсь... ...ілліом Нолл ...пресією роз... ...й компози... ... філософсь... ...енкової пое... ...ю наснагою ...олум'яні за... ...до волі, бра... ...ня, до любо... ...ра, бо «доб... ...а світі — то ...

...ня цієї ораторії М. Кузану подав владика Української католицької церкви у Франції єпископ Михайло Гринчишин, котрий і замовив йому партитуру, вважаючи, що тисячолітній ювілей необхідно відзначити появою багатопланового симфонічно-хорового полотна, пов'язаного з традиціями української духовної музики.

Натхненна робота над «Неофітами» поклала початок творчій співдружбі М. Кузана з владикою. Разом із композитором ми відвідали резиденцію під Парижем, де живе святий отець. І я був вражений масштабом ерудиції, глибиною знань владики в галузі світової й української літератури, музики, образотворчого мистецтва. Людина високої європейської культури, привітний, доброзичливий господар зачарував мене тонким розумінням завдань, які сьогодні постали перед світовим українським громадянством, зокрема перед інтелігенцією.

Несучи в своїй щедрій душі безмежну любов до України і все своє життя схиляючись перед генієм Тараса Шевченка, святий отець був добрим порадником й дбайливим меценатом під час написання «Неофітів», а після прем'єри поставив перед М. Кузаном велике й почесне завдання — втілити в сучасні музично-вокальні образи філософський зміст Шевченкових поем. Задумана композитором і владикою грандіозна вокально-симфонічна Шевченкіана — унікальне й перспективне явище в історії українського та й світового музичного мистецтва.

Як важливо, коли поруч з митцем є мудрий, доброзичливий порадник. Адже життя навіть визнаного композитора, як то кажуть, «на творчих хлібах» не таке вже й безтурботне. Бо щоденно і самовіддано працювати в галузі серйозної симфонічної музики в умовах жорстокого «ринку» — це справжній подвиг в ім'я високого мистецтва і розвитку національної художньої культури.

Мені пощастило послухати чимало опусів М. Кузана, подивитися у нього вдома відеокасети, на яких зафіксовані чудові концерти, де виконувалися його твори і де він сам стояв за пультом, виявляючи себе першокласним диригентом, а також сотні відгуків преси, акуратно зібраних і чітко систематизованих чарівною дружиною композитора Югет, закоханою в його музику.

Працюючи в різних жанрах (крім вокально-симфонічних, хорових і симфонічних творів в його доробку — балети, кіномузика, музика до драматичних вистав, романси), він ніколи не відривається від національного кореня, роблячи помітний внесок у сьогоденну європейську музику. Його опуси звучать у найпрестижніших міжнародних концертних програмах поряд з творами найвидатніших композиторів світу. Їх дуже високо оцінюють критики. Так, відомий музикознавець, професор Сорбони, знавець слов'янських культур українець Арістід Вірста, котрий, до речі, був учасником Всесвітнього форуму українців у Києві, писав у своїй грунтовній рецензії на прем'єру Кузанової «Кантати про любов до людини» про глибоке національне коріння мистецтва сучасного композитора, про те, що виконаний твір йому замовила французька держава, а це свідчення офіційного визнання високої компетентності й таланту митця-українця. Які ж ми ще часом ледачі й байдужі до свого національного духовного багатства! Адже сьогодні вже ніщо не заважає нашим диригентам, виконавцям, театрам опановувати естетичні скарби діаспори.

Проте процес цей відбувається надто повільно й якось загальмовано. Звичайно, М. Кузан вже двічі відвідав Україну, його «Псалми» для тенора і симфонічного оркестру на слова Т. Шевченка прозвучали на Першому українському музичному фестивалі в Києві, звучали його твори і у Львові, і на хвилях українського радіо. Проте це лише перший крок у багатобарвний і широкий світ творчості маестро. Займаючи досить помітне місце в сьогоденній французькій культурі, Мар'ян Кузан, затягуючи свою козацьку люльку, завжди з веселою усмішкою говорить: «Я український композитор, який живе в Парижі».

Юрій СТАНІШЕВСЬКИЙ,
доктор мистецтвознавства, професор.
Київ.

На знімку (зліва направо): Мар'ян Кузан і Михайло Гринчишин. Париж, 1991 рік.

Чутки, чутки

«Формуються підпільні групи...»

До редакції «Голосу України» надійшов анонімний лист із Запорізької області. Власне, підписано його так: «Ваші читачі».

Ось цей лист: «З неофіційних джерел стало відомо, що в Україні готується збройний виступ. На заводах, підприємствах східних, південних, центральних та інших областей України формуються підпільні групи з росіян та колишніх членів КПРС, що озброюються невеликими десантними автоматами, які можна ховати під одягом. Вони проходять політичну та військову підготовку. Мета виступу — повалення державного ладу в Україні, встановлення комуністичного панування. Повідомте уряд, інші демократичні установи».

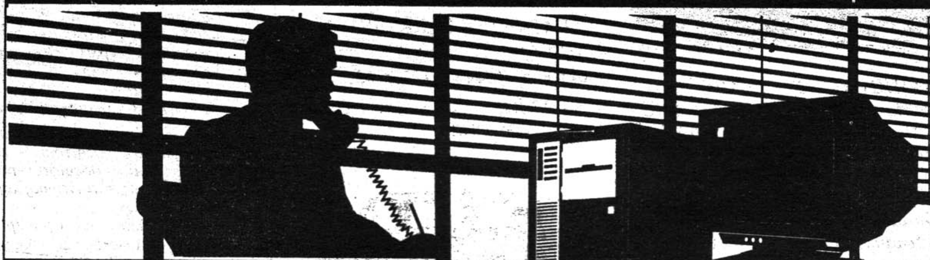
У Запоріжжі ми зв'язалися з власним кореспондентом «Голосу України» Олександром Михайлютою. Ось що він повідомив:

— В обласній держадміністрації цю інформацію прокоментували як звичайну чутку. Я звернувся також в облуправління внутрішніх справ. Керівник пресслужби УВС Валентин Коса сказав, що жодних сигналів про подібні факти до оперативних частин не надходило і зауважив, що напередодні містом гуляли чутки про жувальні гумки, які нібито вибухають при зволоженні. Він також розповів, що наприкінці червня в місцевих газетах публікувалося офіційне міліцейське зведення про хід операції «Зброя» — по вилученню в населення зброї, яку незаконно зберігають. Так, протягом минулого року на Запоріжжі було конфісковано 445 одиниць гладкоствольної та 361 нарізної зброї, добровільно громадяни здали відповідно 225 і 106 одиниць. З початку нинішнього року вилучено 120 одиниць гладкоствольної і 136 нарізної зброї. Цілком можливо, що саме це офіційне повідомлення спрацювало за принципом «зіпсованого телефону», ось і з'явився лист пильного читача. Цими днями власкор зустрічався також з керівниками майже всіх громадських організацій та Руху, але в жодного з них згадане питання навіть не виникало.

Наш спеціальний кореспондент Анатолій Бень попросив прокоментувати цей лист заступника міністра внутрішніх справ України генерал-лейтенанта міліції Валентина Недригайла. Він повідомив, що ні органи внутрішніх справ на місцях, ні міністерство подібної інформації не отримувало і що такі факти, якби вони мали місце, не могли залишитися поза увагою правоохоронних органів.

СЕТЕВЫЕ КОМПЛЕКСЫ,
ИЗДАТЕЛЬСКИЕ СИСТЕМЫ,
СТАНЦИИ КОМПЬЮТЕРНОЙ АНИМАЦИИ,
КОМПЬЮТЕРЫ В ЛЮБОЙ КОНФИГУРАЦИИ.

ПОЛНАЯ ДВУХЛЕТНАЯ ГАРАНТИЯ!
ПЯТЬ ЛЕТ СОПРОВОЖДЕНИЯ!
ДОСТАВКА И УСТАНОВКА!
ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ!

310042, Харьков
ул. Пожарского 2/10
тел. (0572) 93-40-75,
95-96-74, 94-28-11
факс (0572) 94-35-73

СП «ТЕТРА»

ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЙ МОЛОЧНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ:

Поставляем, устанавливаем и налаживаем оборудование для производства казеина и другое оборудование для предприятий молочной промышленности.

Производим ремонтные работы.

Сжатые сроки, удобные формы оплаты, гарантийное и послегарантийное обслуживание.

ТЕЛ.: (044) 224-73-74,
(044) 221-54-39.
ФАКС (044) 224-72-70.

УКРАИНСКО-СИБИРСКИЙ

ТОРГОВЫЙ ДОМ

ВЫСТАВКА-ЯРМАРКА

ТОЛЬКО 6 ДНЕЙ!
И ТОЛЬКО В ХАРЬКОВЕ!

Лучшие образцы товаров народного потребления, продуктов питания, а также образцы товаров производственно-технического назначения представляют ведущие фирмы Германии:

фирма "КРАСКИ-ЛАКИ";
фирма "КЕМПИНГ-ГАЗ";
фирма "МОЛОЧНЫЕ ПРОДУКТЫ";
фирма "СПОРТИВНАЯ МЕДИЦИНА";
фирма "ОЛЬГА ЧЕХОВА" - косметика;
фирма "ЭКО" - пиво, посуда для пива;
фирма "АЕГ" электронно-бытовые приборы;
фирма "ПНЕЙМАНТ" - колеса для автомобилей;
фирма "СИМЕНС" - электронно-бытовые приборы;
фирма "НЕСТЛЕ" - детское питание, кофе, шоколад;
фирма "ГИДАС" - пряжа, женское, мужское, детское белье, детские и мужские носки, рубашки, футболки, брюки и спортивные костюмы, пуловеры;
а также фирма "ВОРС" /Италия/ - текстиль, верхняя мужская и женская одежда.

ВСЕ ДЛЯ БЮРО И КАНЦЕЛЯРСКИЕ ТОВАРЫ

Главный спонсор выставки-ярмарки
УКРАИНСКО-СИБИРСКИЙ ТОРГОВЫЙ ДОМ

ВХОД НА ВЫСТАВКУ ТОЛЬКО ПО ПРИГЛАШЕНИЯМ
УЧАСТНИКИ ЯРМАРКИ ИМЕЮТ ПРАВО НА ЗАКЛЮЧЕНИЕ КОНТРАКТОВ С ФИРМАМИ
РАБОТАЕТ КОНФЕРЕНЦ-ЗАЛ, БУФЕТ
ВЫСТАВКА-ЯРМАРКА ПРОВОДИТСЯ С 15 ПО 20 СЕНТЯБРЯ 1992 Г.
с 10 до 18 часов ежедневно по адресу:
г. Харьков, ул. Совнаркомовская, дом 13
Заявки на участие в ярмарке от организаций принимаются до 14 сентября 1992 г. по телефонам:
308-711, 308-718, факс /0572/ 432-587

ПРЕДПРИЯТИЕ «ДИНАС»
ПРЕДЛАГАЕТ НЕФТЕПРОДУКТЫ
ОТЕЧЕСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА:

парафины и церезины;
масла (моторные, трансмиссионные и др.);
топливо и другие продукты с лицензией для вывоза в страны СНГ.
Оплата в рублях.
Обращаться: *192007, С.-Петербург, Лиговский пр., д. 249, 2 этаж, пом. 3.*
Тел. (812) 166-30-51
166-31-51.

ОРГАНИЗАЦИЯ ПРИОБРЕТЕТ ЗА НАЛИЧНЫЕ В СКВ ЛЕГКОВЫЕ, ГРУЗОВЫЕ АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЫ ВЫПУСКА ДО 1945 Г. ПРИГОДНОСТЬ К ЭКСПЛУАТАЦИИ НЕ ИМЕЕТ ЗНАЧЕНИЯ.
ПРЕДЛОЖЕНИЯ (ЖЕЛАТЕЛЬНО С ФОТОГРАФИЯМИ) ПРОСИМ ПРИСЫЛАТЬ ПО АДРЕСУ:
254211 Киев-211, А Я 946.

ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЙ,
ОРГАНИЗАЦИЙ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ!

Приборный завод «Электрон» принимает заказы на изготовление двухсторонних печатных плат. Высокое качество и своевременность исполнения заказов гарантируем. Заявки направлять по адресу: **Днепропетровская обл., г. Желтые Воды, ул. Гагарина, 40.**
Контактные тел.: (05652) 3-30-26, 9-81-03;
Телетайп: 349681, 349686 «Рубин»;
Факс: (05652) 5-52-02.

Организация реализует по ценам ниже рыночных:
— котлы КВМ — 0,63 с комплектацией для любого вида топлива;
— трубы водогазонефтепроводные Ø 325 × 6,
Ø 325 × 8.
Телефон: (044) 213-81-20.

РАДИОТЕЛЕФОНЫ
БИЗНЕС-БЕЗОПАСНОСТЬ
ФАКСЫ
КАЛЬКУЛЯТОРЫ
ТЕЛЕВИЗИОННЫЕ СИСТЕМЫ КОНТРОЛЯ
КОМПЬЮТЕРЫ И ПЕРИФЕРИЯ
КСЕРОКСЫ

СРЕДСТВА ЛИЧНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ

САЛОН КОМПЬЮТЕРНОЙ И ОФИСНОЙ ТЕХНИКИ ФИРМЫ КОМТЕХ
Киев, ул. Пархоменко, 14 (ЛУКЬЯНОВКА)

Узнайте подробности, позвонив нам сегодня же по тел. (044)213-41-41

ТЕЛЕФОНЫ
ЭЛЕКТРОННАЯ БЫТОВАЯ ТЕХНИКА
ВИДЕОМАГНИТОФОНЫ

Ехать: трамвай No.14, 15 до остановки "ул. Пархоменко"
автобус No.31 до остановки "ул. Довнар-Запольского"

ОДЕСИТИ МАЮТЬ НАМІР ПОВЕРНУТИСЯ

Футбол, перша ліга

Матчі за участю команд, які випробували себе у вищій лізі, безперечно, привертають увагу болільників. Ось і в п'ятому турі футболісти СК «Одеса» приймали охтирський «Нафтовик». Молоді одеські футболісти, які набули чималого досвіду навіть за сезон виступів серед найсильніших команд країни, кинулися в напад і наштовхнулися на міцно збиту оборону. Підібрати ключі до неї одесити так і не зуміли. Не допомогли і удари здалеку. Охтирці полегшено зітхнули після фінального свистка, а господарів нічия — 0:0 — аж ніяк не влаштовувала.

Як і футболістів вінницької «Ниви», що виступали в Білій Церкві. «Рось» виявилася гідним суперником для досвідченого клубу. До того ж білоцерківська команда у новому чемпіонаті ще не програла жодного матчу. Не дала вона уразити свої ворота і вінничанам — 0:0. Втім, очко, здобуте на чужому полі, можна все ж записати до активу «Ниви».

А от миколаївський «Евіс» не схожий на клуб, який пройшов іспит у вищій лізі. Там, на фоні донецького «Шахтаря», «Таврії», «Чорноморця», миколаївці мали вигляд повільної команди, без свого тактичного малюнка, але висновку з цього не зробили. І зараз «Евіс» — середнячок першої ліги. Це йому довели футболісти «Закарпаття», які на полі миколаївців почували себе господарями. На 39-й хвилині Черніенко примусив «Евіс» розпочати з центру поля, а коли у другому таймі господарі кинулися відігруватися, за необачність їх покарав Медвідь. Лише за десять хвилин до фінального свистка оборона «Закарпаття» не витримала тиску. І спочатку Грозов (70), а потім Євсеєв (85) вирвали для «Евіса» нічию — 2:2.

А повертати любов болільників складно. В цьому переконалися футболісти «Артанії». На їхній матч з полтавською «Ворсклою» прийшло мало глядачів. Правда, вони отримали задоволення від гри своїх улюбленців, які цього разу викладалися на полі до останнього. Спочатку захисник Поліщук на 17-й хвилині відкрив рахунок, а коли Плахотін (36) зрівняв його, очаківці значно додали у швидкості, і Толстов (43) знову вивів «Артанію» вперед. На 52-й хвилині Ліферов закріпив успіх своєї команди — 3:1.

Цікавим був матч у Києві, де динамівці приймали «Поділля». Наприкінці першого тайму Белкін (40) вцілив у ворота гостей. У другому таймі територіальна перевага була на боці «Поділля», але удача цього вечора відвернулася від хмельничан. І жодний їхній удар не досяг мети. А от кияни провели ще один гол. Його автор — Лобас.

Рахунок 2:0 було зафіксовано і в Івано-Франківську, де «Прикарпаття» в нелегкій боротьбі здолало «Десну». М'ячі забили Ковальчук (15) і Григорчук (70,з пенальті).

Ось результати інших матчів туру: «Шахтар» (Павлоград) — «Поліграфтехніка» — 1:2, «Приладист» — «Автомобіліст» — 1:0, «Металург» — «Скала» — 2:0, «Темп» — «Сталь» — 1:0, «Кристал» — «Хімік» — 1:1.

Лідирують футболісти СК «Одеса», в яких вісім очок. По сім очок мають «Нива», «Прикарпаття» і «Нафтовик», шість — у «Росі», по п'ять — у «Темпу», «Динамо»-2, «Ворскли», «Евіса», «Металурга», «Хіміка» і «Шахтаря».

Завтра будуть зіграні матчі шостого туру.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Жіночий футбол — вже не екзотика.
Фото Миколи БОЧКА.

Футбол — І ДРУЖБА, І КОРИСТЬ

Тепер, мабуть, важко визначити, хто ж був ініціатором налагодження контактів з китайськими футболістами. Але не в цьому річ. Головне — що вони існують, ці контакти, між кафедрою футболу Київського державного інституту фізкультури і Федерацією футболу провінції Ляонін (КНР).

— Цього разу до нас прилетіла молодіжна команда (гравці 17—21 року) з міста Шеньян. Чимало з них — кандидати до олімпійської збірної Китайської Народної Республіки, — розповідає старший викладач кафедри футболу КДІФК Віктор Догадайло. — Ми, зрозуміло, раді їхньому приїзду...

Одразу з аеропорту «Бориспіль», куди через страйк добиралися з Благовєщенська три доби, гості взяли курс на Чернігів. Там, на стадіоні імені Гагаріна, вони зіграли з місцевою «Десною». Господарі виграли — 3:0. Голи забили: Бондаренко (4), Кривенок (21, 72).

— Це був для нас дуже хороший спаринг-партнер, — поділився головний тренер української команди Юрій Грузнов. — Гадаю, що якби китайські юнаки мали більше часу для відпочинку після виснажливої дороги, то й опір чинили б солідніший.

Слід сказати, що чернігівці дуже тепло зустріли китайську делегацію. Зрозуміло, що основний тягар прийому ліг на плечі керівників клубу «Десна». І господарі виконали свої обов'язки бездоганно. Про це говорили головний тренер команди з КНР Гумічан і керівник делегації, завідуючий міжнародним сектором інституту фізкультури міста Шеньян Леопайджун.

Китайські друзі гостюватимуть в Україні ще півтора тижня. Зрозуміло, що в програмі їхнього перебування ще 3—4 товариські матчі.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.
Чернігів.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Баскетбол. У Тулузі (Франція) завершився жіночий турнір «Євростарз». У фіналі американки із Стефорда обіграли знайомий українським любителям баскетболу клуб «Шаль-лез-О» — 96:85. До речі, у складі цієї французької команди виступають росіянки Сухарнова та Худашева. У матчі за третє місце «Динамо» (Київ, Україна) переграло ТТТ (Рига, Латвія) — 82:68.

З чим і вітаємо наших земляочок.

Шахи. На югославському острові Светі Стефан триває матч Спаський — Фішер. Нагадаємо, що першу партію виграв американець, друга і третя завершилися внічию. А от у четвертій гору взяв Борис Спаський.

Хокей. Кубок МХЛ. 2-а зона (у ній, як відомо, виступає київський «Сокіл»). «Динамо» (Мінськ) — «Ригас Старз» (Рига) — 2:2 (1:0, 0:1, 1:1, 0:0). 1:4 (0:0, 1:3, 0:1). Сьогодні і завтра рижани грають у Києві. Початки матчів «Сокіл» — «Ригас-Старз» о 18.30. Вони пройдуть у Льодовому палаці на вулиці Мельникова, 46.

Посміхніться

Мал. Володимира ТАРАНА.

Телебачення

ЧЕТВЕР 10 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Фільм-вистава «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці».
10.15 Для дітей. «А на острові зеленому».
10.45 «Віронька». Телеопера.
11.20 Кінопрограма «Зустріч з Чехо-Словаччиною».
12.35 УТН.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.45 Республіканська фізико-математична школа. Метод координат. Передача 1.
17.15 Літературна карта України. С. Климовський.
18.00 «Нагірна проповідь». Фільм 4 «Блаженні голодні».
18.30 Прем'єра телефільму «Кассандра».
19.00 УТН.
19.10 Музичний фільм «До батька по пісні».
19.30 Хрещатик. Літературно-мистецька програма.
20.30 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Хроніка МВС.
21.55 Молодіжна студія «Гарт».
23.55 УТН.
0.10 «Регтайм». Музична програма.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 «Сусіди». Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Космічний марафон.
10.30 Очевидне — неймовірне.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Повернення Вудулая». Художній телефільм. 3 серія.
12.25 «День без числа». Художній телефільм.
12.55 «Летюча миша». Художній телефільм. 1 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 На III Міжнародному фестивалі телепрограм для дітей та юнацтва.
16.15 Наш музичний клуб.
17.00 Новини.
17.25 «Дівчинка і клоун». Мультфільм.
17.35 ...До шістнадцяти і старші.
18.15 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
19.00 Портрет на тлі. Грузія. Серпень — вересень.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телефільму «Європа плюс... і плюс... і плюс...».
21.50 Хокей. Кубок ліги. «Динамо» (Москва) — ЦСКА. 2 і 3 періоди.
23.00 Новини.
23.25 Програма телебачення Японії. Свято оголених.
0.10 «Летюча миша». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 Програма, присвячена 180-річчю Бородінської битви.
8.45 Танцювальний марафон. Конкурс бальних танців
9.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.20 Вечірній салон у ранковому ефірі.
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 72 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Росія—Японія: шляхи співробітництва.
15.30 Пілігрим.
16.30 Там-там новини.
16.45 Маленькі музичні вечори. Згадуючи Вертинського.
17.15 ТрансРосефір. «Панорама приватизації».
18.00 Київська панорама.
18.20 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
20.05 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 73 серія.
21.00 На політичному Олімпі. Уроки Г. Явлінського та Б. Немцова.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Спортивна карусель.
22.25 На політичному Олімпі. Продовження.

«СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.10 Мультфільм «Секретна машина».
14.40 Художній фільм «Максимко».
19.40 Мультфільми.
20.00 Телефільм «Втілення мрії». 12 серія.
20.25 Художній фільм «Внутрішній світ».

ГОЛОС України
ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.
РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.
Рукописів не повертаємо.
Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Зам. 0311171.
1 2 3 4 5 6 7 8 9